

Järnvägstrafikstadga.

I. Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Trafikstadgans omfattning.

1. Hvad i denna trafikstadga föreskrives skall, där icke Konungen ifråga om viss järnväg annorlunda förordnar, lända till efterrättelse å samtliga för allmän trafik öppnade svenska järnvägar.

2. Ifråga om transporter i internationell trafik äfvensom militär-, post- och fångtransporter äger denna trafikstadga giltighet endast i den mån dylika transporter icke regleras genom särskilda för desamma utfärdade föreskrifter.

§ 2.

Tilläggsbestämmelser.

Hvarje järnvägs förvaltning äger att meddela de tilläggsbestämmelser till denna stadga, som ifråga om trafiken å järnvägen kunna finnas erforderliga för att fullständiga eller närmare utveckla stadgans föreskrifter, dock att genom dylika tilläggsbestämmelser inskränkningar icke må göras i de rättigheter, som enligt denna stadga tillkomma resande eller försändare.

§ 3.

Järnvägs befordringsskyldighet.

1. Järnväg är skyldig att mot vederbörligen fastställda afgifter mellan järnvägens för allmän trafik upplåtta stationer befordra personer, resgods, lik, lefvande djur och gods, under de villkor och enligt de bestämmelser, som innehållas i denna trafikstadga eller som af Konungen för viss järnväg särskildt fastställts, allt under förutsättning:

- a) att befordringen icke är enligt gällande författningar förbjuden;
- b) att befordringen kan ske med för handen varande transportmedel; och
- c) att icke naturhinder eller andra tvingande omständigheter förorsaka uppehåll i eller inställande af trafiken.

2. Järnväg är icke skyldig att till befordring mottaga föremål, som i följd af det sätt, hvarpå järnvägen är byggd eller driften därå besörjes, icke lämpar sig för befordring å järnvägen.

3. Järnväg är icke skyldig att till befordring mottaga föremål, för hvars lastning och lossning särskilda anordningar äro af nöden, för så vidt icke dylika anordningar förefinnas å afsändnings- resp. mottagningsstationen.

§ 4.

Järnvägs ansvar för personalen.

Järnväg är ansvarig för sin personal äfvensom för andra personer, af hvilka järnvägen betjänar sig vid utförandet af åtagna transporter.

§ 5.

Befordringsafgifter.

1. Beräkningen af befordringsafgifterna sker i enlighet med fastställda, behörigen offentliggjorda taxor. I sammanhang med taxorna skola kungöras afstånden mellan järnvägens samtliga stationer äfvensom de särskilda föreskrifter och bestämmelser, som gälla för taxornas tillämpning.

2. Järnvägsförvaltning äger att — hvad styrelsen för statens järnvägar beträffar med iakttagande af den för samma styrelse gällande instruktion — medgifva nedsättning af de i taxan fastställda afgifterna. Dylika nedsättningar skola gälla för alla, som fullgöra de för nedsättningen fastställda villkor.

§ 6.

Kungörande af ändringar i gällande föreskrifter.

1. Hvarje ändring af befordringsafgifter eller villkoren för dessas tillämpning skall, med utsättande af tiden, från hvilken ändringen träder i kraft, offentliggöras, hvad beträffar statens järnvägar i Post- och Inrikes-tidningar och hvad beträffar enskilda järnvägar i lämpliga lokaltidningar i samtliga de län, hvarigenom den del af banan framgår, som af ändringen beröres, dock att tillfälliga afgiftsnedsättningar för välgörande eller offentliga ändamål icke behöfva kungöras.

2. Förhöjning af viss afgift, som icke beviljats endast för bestämd tid, må icke träda i kraft, förrän viss tid — minst två månader — förflutit efter det förhöjningen i fråga kungjorts på sätt i mom. 1 föreskrives.

§ 7.

Järnvägspersonalens skyldigheter gent emot allmänheten.

Allmänheten äger att af all järnvägspersonal fordra ett höfligt och tjänstvilligt bemötande.

§ 8.

Trafikants skyldigheter.

1. Den trafikerande allmänheten åligger att ställa sig till efterrättelse icke blott bestämmelserna i denna trafikstadga samt af vederbörande järnvägsförvaltning jämlikt § 2 utfärdade tilläggsbestämmelser därtill eller ordningsföreskrifter, utan äfven de bestämmelser ifråga om trafiken, som för särskilda fall kunna meddelas af järnvägsförvaltningen, äfvensom de föreskrifter eller anordningar, som eljest vidtagas af järnvägstjänsteman, som antingen är iklädd uniform eller på annat sätt legitimerar sig.

2. Obehörig person må icke utan vederbörligt tillstånd beträda andra delar af järnvägens område än dem, som äro för allmänheten upplåtna.

Därest någon efter järnvägstjänstemans tillsägelse icke lämnar dylikt, utan tillåtelse beträdd område, äger å station stationsbefälet och å banan vederbörande banpersonal därifrån aflägsna den tredskande.*)

3. Den som genom åverkan eller annorledes förorsakar skada å järnvägens tillhörigheter eller ock förorenar järnvägsvagn eller stationshus eller inredning däri, är skyldig att på anfordran af stationsföreståndaren genast lämna skadeersättning härför eller ock ställa säkerhet för ersättningsbeloppet, hvilket, därest det icke finnes angifvet i en af järnvägsförvaltningen upprättad prislista, bestämmes af stationsföreståndaren.

*) Angående viten för olofligt beträdande af järnväg, se Kungl. Maj:ts nådiga Cirkulär af den 28 maj 1859.

För uppsätlig åverkan ådrager sig den skyldige dessutom laga ansvar.
 Öfver stationsföreståndares beslut angående dylik skadeersättning kunna besvär anföras, ifråga om statens järnvägar hos vederbörande trafikdirektör och vid enskilda järnvägar hos vederbörande trafikföreståndare.

§ 9.

Meningsskiljaktigheter.

Meningsskiljaktigheter mellan trafikanter och tjänstgörande personal äfvensom mellan trafikanter inbördes angående deras rättigheter och skyldigheter såsom sådana afgöras å stationerna af stationsföreståndaren och å i gång varande bantåg af den tjänsteman, under hvars ledning tåget står.

§ 10.

Klagomål.

Klagomål öfver sådant missförhållande, som kan omedelbart rättas, kunna anföras muntligt. I öfriga fall böra klagomål skriftligen affattas.

§ 11.

Tillhandahållande af reglementen m. m. å stationerna.

Samtliga för en station gällande taxor äfvensom sådana reglementen och särskilda föreskrifter, som afse trafikants förhållande till järnvägen, skola å stationen finnas för allmänheten kostnadsfritt tillgängliga samt hållas till salu till pris, ej öfverstigande anskaffningskostnaden.

§ 12.

Betalningsmedel.

Å järnvägsstationerna mottages såsom betalningsmedel endast i riket gällande mynt; dock äger järnvägsförvaltning medgifva, att utländskt mynt må å station mottagas i den omfattning och till den kurs, som af järnvägsförvaltningen fastställles.

II. Befordring af personer.

§ 13.

Ordinarie och extra tåg.

1. Befordring af personer med ordinarie tåg sker i enlighet med fastställd tidtabell, hvilken skall angifva, af hvad slag de särskilda tågen äro, äfvensom de vagnklasser, som med dem framföras.

2. Villkoren för anordnande af extra persontåg bestämmas af vederbörande järnvägsförvaltning antingen för hvarje fall eller genom bestämmelse i taxan.

§ 14.

Personer, som icke eller endast under vissa villkor få befordras å järnväg.

1. Synbarligen onyktra personer äfvensom de, som icke ställa sig föreskrifven ordning till efterrättelse eller icke följa järnvägstjänstemans i tjänsten gifna föreskrifter eller icke iakttaga ett anständigt uppförande, få icke åtfölja tåg och äga ej heller rätt att vistas inom stationernas områden.

2. Personer, som på grund af sjukdom (t. ex. epilepsi eller sinnessjukdom) eller af annan anledning (t. ex. att person bevakas af polis) antagas komma att förorsaka medresande obehag, befordras endast i särskild vagns-afdelning.

3. Personer, som lida eller misstänkas lida af pest, spetälska, asiatisk kolera, fläcktyfus, gula febern eller koppor, få icke befordras, för så vidt icke legitimerad läkare intygar att ur sanitär synpunkt hinder för transporten icke förefinnes. Personer, som lida eller misstänkas lida af spetälska, få jämte vårdare icke befordras annat än i särskild, med klosett försedd vagns-afdelning. Öfriga här omnämnda personer jämte vårdare skola befordras i särskild vagn.

4. Personer, som lida af difteri, scharlakansfeber, mässling, barnförlamning, hjärnhinneinflammation eller kikhosta, få jämte vårdare icke befordras annat än i särskild, med klosett försedd vagns-afdelning. Därest en person misstänkes lida af sjukdom af här nämnda slag, kan järnvägen, innan befordring tillåtes, fordra företeende af ett af legitimerad läkare utfärdadt intyg angående sjukdomens art.

5. För befordring i särskild vagn eller vagns-afdelning under de i mom. 2, 3 och 4 angifna förhållanden erlägges afgift enligt gällande taxa.

6. Person, som på grund af här ofvan stadgade bestämmelser förbjudes att medfölja tåget, äger återbekomma, därest resan icke påbörjats, erlagd befordringsavgift — häri inbegripet afgift för resgodsbefordring — och, därest resan påbörjats, skillnaden mellan den erlagda afgiften och afgiften för den befarna sträckan.

Angående återbekommande af inskrifvet resgods se § 32 mom. 5.

§ 15.

Biljetter.

1. Rättighet att medfölja tåg förvärfvas genom lösen af biljett.

2. Å hvarje station skall å lämplig plats finnas anslagen en tabell, utvisande priset å biljetter i resp. vagnsklasser för resa till samtliga järnvägens stationer.

3. Angående förutbeställning af vagn eller vagns-afdelning äger järnvägsförvaltning utfärda särskilda bestämmelser.

4. Biljett skall angifva biljettpriset samt den sträcka, den vagnsklass och, om biljett kan utfärdas för resa öfver mer än en väg, den eller de vägar, för hvilka biljetten gäller.

5. Biljett må icke, sedan resan påbörjats, öfverlåtas å annan person. Därest så sker, är biljetten ogiltig, och tillämpas å den senare innehafvaren bestämmelserna i § 22 mom. 3 och 5.

6. Järnvägsförvaltning äger föreskrifva, att personer, som icke innehafva vederbörliga tågbiljetter, skola för tillträde till stationernas plattformar lösa plattformsbiljetter till pris, som järnvägsförvaltningen äger bestämma.

Vid tider, då stor tillströmning af resande förväntas, äger järnvägsförvaltning föreskrifva, att endast de, som löst vederbörliga tågbiljetter, må äga tillträde till plattformar och väntsalor.

§ 16.

Biljettförsäljning.

1. Biljettförsäljningen börjar viss tid före resp. tågs afgang, hvilken tid skall finnas anslagen å hvarje station.
2. Resande äger icke rätt att fordra att få lösa biljett senare än 5 minuter före vederbörande tågs afgang. Ifråga om sådana biljetter, som skola utskrifvas eller sammansättas, äger järnvägsförvaltning föreskrifva längre frist för deras utfärdande.
3. Järnvägen kan fordra att biljettafgift erlägges i jämna penningar.
4. Anmärkning mot biljett eller verkställd växling skall, för att vinna afseende, framställas innan den, som köpt biljett, aflägsnat sig från biljettluckan.

§ 17.

Väntsalar.

1. De för de resande afsedda väntsalarerna å stationerna öppnas minst en timme före bantågs afgang.
2. Resande, som från öfvergångsstation skall fortsätta resan med anslutande tåg, äger rättighet att till dess detta tåg afgår, uppehålla sig i väntsalen, dock under tiden från kl. 11 e. m. till kl. 6 f. m. endast å vissa af järnvägen bestämda stationer.
3. Tillträde till väntsal kan förvägras en hvar, som icke är försedd med antingen biljett till den vagnsklass, för hvilken väntsalen är afsedd, eller plattformsbiljett.
4. Personer, som enligt § 14 uteslutas från befordring, äga icke tillträde till stationernas väntsalar. Personer, som enligt samma paragraf endast under vissa villkor få åtfölja tåg, kunna förbjudas att uppehålla sig i väntsalarerna.

§ 18.

Dam- och icke-rökareafdelningar.

1. Järnvägsförvaltning äger utfärda föreskrifter, i hvad mån särskilda vagnsafdelningar skola förbehållas för damer.
2. Män få icke under någon förevändning och icke ens med i samma afdelning resande damers medgifvande taga plats i damafdelning.
3. I hvarje vagnsklass skall ett lämpligt antal afdelningar förbehållas för icke-rökare. Därest i tåget icke mer än en afdelning af en viss vagnsklass förefinnes, må i densamma rökning ske endast med samtliga medresandes samtycke.
4. I afdelning för icke-rökare äfvensom i damafdelning är rökning förbjuden, äfven om samtliga medresande därtill lämna medgifvande.
5. Angående rökning i sofvagnar äger järnvägsförvaltning utfärda särskilda föreskrifter.
6. Dam- och icke-rökareafdelningar skola utmärkas genom tydliga anslag.

§ 19.

Instigande i vagnarna. Resandes platser.

1. Å tågs utgångsstation samt å station, där flera tåg samtidigt äro färdiga att afgå, utropas afgangstiden i väntsalar och restaurationslokaler.

2. Järnvägspersonalen är berättigad och vid anfordran skyldig att anvisa resande plats i tåget såväl vid resans början som ock sedermera, därest anledning till ombyte af plats förefinnes.

3. Resande äga vid påstignandet rätt att för sig själfva och sitt resällskap belägga en plats för hvarje person. Den som under färden lämnat sin plats, kan ej fordra att återfå densamma, för såvidt han icke på något sätt tydligt utmärkt att den är upptagen.

4. Den som utan afsikt att resa tager plats i tåg, som är färdigt att afgå, är skyldig att erlægga en afgift af 5 kronor.

§ 20.

Återlämnande eller ombyte af biljett.

1. Biljett berättigar till plats i den vagnklass, som å biljetten finnes angifven, såvida sådan vagnklass medföljer tåget. Finnes ej plats i den vagnklass, till hvilken biljetten berättigar, och kan plats icke beredas i högre vagnklass, äger den resande antingen att, mot återfående af prisskillnaden, färdas i lägre klass, om plats där finnes, eller ock, därest han afstår från resan, att återfå biljettafgiften, äfvensom eventuellt erlagd resgodsfrakt. Annan ersättning lämnas icke.

2. Före resans anträdande äger resande intill fem minuter före tågets afgång, mot erläggande resp. återfående af vederbörlig prisskillnad, utbyta köpt biljett mot annan biljett till högre eller lägre klass eller till annan station, dock endast under förutsättning att biljetten icke är klippt.

3. Under resan äger resande, därest plats i afsedd vagnklass finnes, att å station, där tåget gör uppehåll, mot erläggande af vederbörlig prisskillnad öfvergå från lägre till högre vagnklass eller från annat tåg än snälltåg till tåg af sistnämnda slag.

§ 21.

Tågs afgangstid m. m.

1. Sedan signal till afgång gifvits, äger ingen resande vidare bestiga tåget.

2. Resande, som försummar tågs afgangstid eller som å tågets vare sig utgångs- eller uppehållsstation tager plats i orätt tåg eller som försummar att å sin bestämmelsestation afstiga tåget, äger icke rätt till skadeersättning för den förlust, han därigenom kan lida.

§ 22.

Kontrollering af biljetter.

1. Resande är skyldig uppvisa sin biljett, så ofta sådant af stations- eller tågpersonalen fordras. Kort före eller vid framkomsten till bestämmelsestationen skall biljetten aflämnas till tåg- resp. stationspersonalen.

2. Huruvida skadad biljett skall anses gälla, afgöres å tåget af tågbefälhafvaren och å station af stationsföreståndaren. Biljett, som genom radering eller annorledes ändrats, är ogiltig.

3. Resande, som å bantåg anträffas utan att kunna förete vederbörlig biljett, är skyldig att erlægga dubbel afgift för den af honom befarna vägsträckan eller, om påstigningsstationen icke kan utrönas, för hela den väglängd, tåget tillryggalagt från utgångsstationen.

Denna bestämmelse tillämpas icke, då den resande, så snart ske kan, själf anmäler för tågpersonalen att han icke hunnit köpa biljett. I sådant fall skall den resande vid närmaste lämpliga uppehållsstation lösa vanliga biljetter för såväl den utan biljett tillryggalagda som den återstående delen af färden.

Icke heller tillämpas nämnda bestämmelse ifråga om resande, som innehar biljett, gällande för en annan järnvägssträcka med samma utgångspunkt som den befarna, och som således kan antagas hafva af misstag påstigit tåget. I sådant fall skall den resande lösa vanlig biljett för den af misstag befarna sträckan.

4. Har resande tagit plats i högre vagnklass än den, hvartill hans biljett berättigar honom, skall han, med undantag för det fall att han jämlikt § 20 mom. 1 där fått sig plats anvisad, erlægga dubbla prisskillnaden mellan den klass, hvori han färdats, och den klass, hvartill hans biljett berättigar honom, för hela den sträcka, som han tillbragt i den högre klassens vagn, eller, om han icke kan bevisa riktigheten af sin utsago härutinnan, för hela den väglängd tåget tillryggalagt från utgångsstationen.

5. Vägrar resande att genast erlægga i mom. 3 resp. 4 stadgad afgift, afvisas han från tåget.

Angående återbekommande af inskrifvet resgods se § 32 mom. 5.

§ 23.

Förhållningsregler under tågets gång.

1. Det är förbjudet att, så länge tåget är i rörelse, på- eller afstiga detsamma, att öppna vagnsdörrarna resp. grindarna till vagnarnas plattform, att stödjä sig mot vagnsdörr, som öppnar sig utåt och att sträcka sig ut genom fönster.

2. Vagnsfönster åt vindsidan skall hållas stängdt, om någon medresande i samma vagnsafdelning sådant yrkar.

3. Det är förbjudet att från tåg utkasta föremål, hvarigenom människor, djur eller annan egendom kunna skadas.

4. I järnvägsvagn anbragt nödbroms får begagnas allenast, då fara för de resandes eller tågets säkerhet är förhanden.

5. För skada, som förorsakas däraf att resande under tågets gång uppehåller sig å vagnsplattform, ikläder sig järnvägen icke något ansvar.

§ 24.

Uppehåll å station.

Angående kungörandet af uppehåll å station äger järnvägsförvaltning meddela erforderliga föreskrifter.

§ 25.

Biljetts giltighetstid. Afbrott i resa.

Bestämmelser angående biljetts giltighetstid samt resandes rätt till afbrott i resa och villkoren för åtnjutande af denna rätt återfinnas i resp. järnvägars taxor.

§ 26.

Försening eller inställande af tåg.

1. Försenad afgang eller ankomst eller inställande af tåg medför icke rätt till skadeersättning för den förlust som resande till följd därigenom kan lida.

2. I öfrigt gälla vid försening eller inställande af tåg följande bestämmelser:

- a) Om till följd af tågförsening anslutning till annat tåg icke kan ernås, eller om ett tåg antingen helt och hållet inställes eller icke kan framgå till slutstationen, äger resande återfå, därest resan icke påbörjats, erlagd biljett- och resgodsafgift, och, därest resan påbörjats, skillnaden mellan den erlagda afgiften och afgiften för den befarna sträckan.
- b) Vill i det i a) omförmälda fall resande, som påbörjat sin resa, återvända till påstigningsstationen med nästa tåg, äger han rätt dels att återbekomma hela den af honom erlagda biljett- och resgodsafgiften, dels ock att afgiftsfritt återresa i samma vagnklass som den, hvilken han användt under bortresan, eller, om denna vagnklass icke medföres i tåget, i närmast lägre klass.

För att komma i åtnjutande af rätten till återbetalning och eventuellt fri återresa, är den resande skyldig att snarast möjligt efter det han erhållit kännedom om hindret för resans anträdande resp. fortsättande, hos stationsföreståndaren göra sitt ifrågavarande anspråk gällande. Det belopp, som han äger att återbekomma, skall å stationen utlämnas till honom mot kvitto. Likaså äger han att för återresan utfå biljett mot aflämnande af kvitto, utvisande anledningen till att resan sker afgiftsfritt.

- c) Därest i det i a) omförmälda fall resande, som påbörjat sin resa, önskar fortsätta densamma, är han berättigad att, utan erläggande af tilläggsafgift, jämte sitt resgods medfölja det personförande tåg, som vare sig å samma eller en annan, samma järnväg tillhörig järnvägslinje, tidigast framkommer till bestämmelsestationen.

3. Därest trafiken å en del af järnvägslinjen på grund af naturhinder eller andra tvingande omständigheter måste inställas, har järnvägen att så vidt möjligt utan särskildt vederlag sörja för resandes vidarebefordran till den punkt å järnvägslinjen, hvarifrån resan kan fortsättas.

§ 27.

Ersättning för skada å person.

Om resande i följd af järnvägsdrift skadas eller dödas, bedömes frågan om järnvägens ansvar härför enligt lagen om skada i följd af järnvägs drift den 12 mars 1886.

III. Befordring af handresgods, inskrifvet resgods och hundar, som åtfölja resande.

A. Handresgods.

§ 28.

1. Smärre, lätt handterliga föremål (handresgods) må i personvagn afgiftsfritt medtagas, för så vidt ej medresande därigenom besväras, samt föremålen kunna under färden förvaras öfver eller under den resandes egen plats.

2. Smärre djur må medtagas i personvagn, om de förvaras i emballage af icke större omfång än som i allmänhet är medgifvet för handresgods (jfr mom. 1) samt alla medresande i samma afdelning därtill lämna sitt samtycke.

Hundar må icke medtagas i personvagn under andra villkor än i detta moment nämnts.

För djur, som enligt hvad nu nämnts få medtagas i personvagn, erlägges ingen afgift.

3. Föremål, som lätt kunna antändas eller bringas att explodera eller som eljest kunna förorsaka skada eller obehag, såsom eldfarliga oljor, krut, ammunition, frätande syror, illaluktande ämnen o. d. äfvensom laddade skjutvapen må icke medföras i personvagn.

För att kunna utöfva tillsyn öfver efterlefnaden af denna bestämmelse äger järnvägspersonalen rätt att undersöka af resande i kupéen medfördt handresgods, som kan misstänkas innehålla föremål af i detta mom. angifna slag.

4. Därest i personvagn anträffas föremål, som enligt förestående bestämmelser icke få intagas därstädes, skola desamma därifrån aflägsnas.

Öfverträdelse af i mom. 3 stadgadt förbud medför — förutom eventuellt ansvar enligt allmän lag eller förordning — skyldighet att ersätta däraf möjligen uppkommen skada.

5. För skada å eller förlust af föremål, som medtagits i personvagn, ansvarar järnvägsförvaltningen endast i det fall att skadan eller förlusten bevisligen förorsakats genom järnvägspersonalens försummelse eller vårdslöshet. Skadecersättning utgår i sådant fall enligt bestämmelserna i §§ 83, 88 och 89.

B. Inskrifvet resgods.

§ 29.

Rätt till befordring.

1. Enligt här nedan angifna bestämmelser äger resande att med det tåg, hvarmed resan anträdes, få resgods inskrifvet till befordring från såväl biljettens utgångsstation som station under färden till vare sig biljettens slutstation eller någon före densamma belägen station.

Vid inskrifning af resgods utfärdas resgodsbevis.

2. I hvad mån frivikt af resgods medgifves, framgår af taxan.

§ 30.

Gods, som må befordras såsom resgods.

1. Såsom resgods befordras föremål af alla slag under följande villkor och med nedan angifna undantag:

a) Resgodskolli må icke väga öfver 100 kg. och må icke hafva större omfång än att detsamma enligt stationsbefälets å inskrifningsstationen bepröfvande lämpar sig för befordring i resgodsvagn.

b) Ifråga om explosiva varors och eldfarliga oljors befordring såsom resgods gäller hvad som finnes föreskrifvet i nämnda förordningarna angående explosiva varors transporterande å järnväg den 19 november 1897 samt angående eldfarliga oljors och vissa andra därmed jämförliga vätskors transporterande å järnväg den 26 november 1875.

c) Frätande syror, illaluktande ämnen, flytande eller komprimerade gaser, ämnen, som vid beröring med vatten utveckla brännbara gaser, samt själfantändliga ämnen få icke befordras såsom resgods.

d) Resgods skall vara så emballerad att det utan fara för skada kan befordras i samt lastas i och ur resgodsvagn. Koffertar, kappsäckar o. d. skola vara låsta.

Inlämnas resgods oemballerat eller med bristfälligt emballage, kan järnvägen vägra att mottaga detsamma till befordring.

Mottages det, skall å resgodsbeviset göras anteckning om godsets bristfälliga emballering.

Mottagandet af ett med förenämnda anteckning försedt resgodsbevis gäller från den resandes sida såsom erkännande af godsets bristfälliga emballering.

2. Ifråga om järnvägspersonalens rätt att utöfva tillsyn öfver efterlefnaden af bestämmelserna i mom. 1 b) äfvensom ifråga om påföljderna af öfverträdelse af samma bestämmelse gälla föreskrifterna i § 28 mom. 3 - 5.

3. Resgods skall vid inlämnandet vara befriadt från äldre järnvägs- eller andra befordringsmärken, Därest så icke är förhållandet, är järnvägen fri från ansvar för däraf föranledd felsändning af resgodset.

§ 31.

Inlämning af resgods.

1. Vid inlämning af resgods skall vederbörlig biljett företes.
2. Resgods kan inlämnas från den för biljettförsäljningens början fastställda tiden.

Därest resgods inlämnas senare än 10 minuter före afgangstiden för det tåg, hvarmed den resande önskar att få godset befordradt, kan stationspersonalen vägra att mottaga detsamma för befordring med berörda tåg. Vid de tider, då stor resandetrafik förväntas, kan vederbörande järnvägsförvaltning föreskrifva att resgods för att kunna få befordras med visst tåg skall vara inlämnadt viss längre tid före tågets afgang.

3. Angifvande af leveransintresse ifråga om resgods måste ske senast en half timme före vederbörande tågs afgang. Förklaringen äger giltighet, endast för så vidt anteckning härom gjorts å resgodsbeviset, med angifvande af intressebeloppet.

4. Resgodsafgift samt afgift för eventuell förklaring af leveransintresse skall erläggas vid godsets aflämnande till befordring.

§ 32.

Utlämning af resgods.

1. Resgods utlämnas mot återställande af resgodsbevis. Järnvägen är icke skyldig att pröfva innehafvarens behörighet.

2. Innehafvare af resgodsbevis är berättigad att erhålla resgodset till sig utlämnadt, så snart det tåg, hvarmed godset angifvits till befordring, eller därtill anslutande tåg, ankommit till godsets bestämmelsestation samt godset hunnit undergå den för dess utlämning erforderliga behandling.

3. Kan ej resgodsbevis företes, utlämnas godset endast i det fall att den, som gör anspråk därpå, kan förete sannolika skäl för sin behörighet att utfå godset samt afgifver skriftligt erkännande om mottagandet. Järnvägen kan ock fordra ställande af säkerhet för godsets värde efter vederbörande tjänstemans uppskattning.

4. Afhämtas icke resgods inom 12 dagtimmar från dess ankomst till bestämmelsestationen, skola magasinspengar erläggas enligt taxan. Med dagtimmar förstås tiden från kl. 7 f. m. till kl. 7 e. m., sön- och helgdagar oräknade.

5. Resgods utlämnas endast vid den station, som angifvits såsom dess bestämmelsestation. Därest tid och öfriga omständigheter så medgifva, kan emellertid den resande på därom särskildt framställd begäran och mot återställande af resgodsbeviset, få resgods till sig utlämnadt vid annan station eller vid hållplats före bestämmelsestationen.

6. Angående järnvägens panträtt i resgods gälla bestämmelserna i § 75.

§ 33.

Järnvägens ansvarighet för skada å eller förlust af resgods.

För skada å eller minskning eller förlust af inskrifvet resgods ansvarar järnvägen i enlighet med föreskrifterna angående järnvägens ansvarighet för gods (§§ 77—89).

§ 34.

Förkommet resgods.

1. Resgods betraktas såsom förkommet, om godset icke inom 3 dagar efter ankomsten af det tåg, med hvilket godset skolat befordras — ankomstdagen oberäknad — kunnat tillrättaskaffas och på godsets bestämmelsestation tillhandahållas vederbörande.

2. För förkommet resgods är järnvägen ersättningsskyldig, endast för så vidt framställning om dess utlämnande sker å godsets bestämmelsestation inom 8 dagar efter dagen för ankomsten af det tåg, hvarmed godset skolat befordras, denna dag inberäknad.

3. Därest godset sedermera tillrättakommer, skall den resande härom underrättas, såvida han för detta ändamål uppgifvit sin adress. Har den resande inom 30 dagar efter erhållandet af berörda underrättelse tillställt godsets bestämmelsestation underrättelse om sin önskan att återbekomma godset, äger han att, mot återbetalning af eventuellt erhållet ersättningsbelopp, få godset kostnadsfritt utlämnadt till sig å hvilken som helst af honom uppgifven inländsk järnvägsstation. Den resande är härvid berättigad till ersättning dels för försenad leverans enligt bestämmelserna i § 35, dels ock, därest godset återlämnas å annan station än den ursprungliga bestämmelsestationen, för eventuellt för godset erlagd resgodsafgift.

§ 35.

Järnvägens ansvarighet för försening af resgods.

1. Därest resande först efter den i § 32 mom. 2 bestämda tid kan få sitt resgods till sig utlämnadt, är järnvägen, med det undantag, som i § 30 mom. 3 sägs, skyldig att enligt nedanstående bestämmelser utgifva ersättning för försenad leverans.

2. Om den resande bevisligen genom resgodsets försening lidit förlust, skall ersättningen utgå med det belopp, hvartill förlusten kan uppskattas, dock högst,

- a) då leveransintresse icke angifvits, med 20 öre för hvarje kg. af det försenade resgodsets verkliga vikt och för hvarje påbörjadt dygn efter den tidpunkt, då godset bort vara för den resande tillgängligt, dock icke mer än för tre dygn;
  - b) då leveransintresse angifvits, med angifningsbeloppet. Är detta belopp lägre än det ersättningsbelopp, som uppkommer enligt a), utgår ersättningen enligt nämnda moment.
3. Om förlust icke uppkommit, utgår ersättningen,
- a) då leveransintresse icke angifvits, med 10 öre för hvarje kilogram af det försenade resgodsets verkliga vikt och för hvarje påbörjadt dygn efter den tidpunkt, då godset bort vara för den resande tillgängligt, dock icke mer än för 3 dygn;
  - b) då leveransintresse angifvits, med 20 öre för hvarje kilogram af det försenade resgodsets verkliga vikt och för samma tid som i a) sägs, dock högst med angifningsbeloppet. Är detta belopp lägre än det ersättningsbelopp, som uppkommer enligt a), utgår ersättningen enligt nämnda moment.
4. Därest järnvägen kan bevisa att förseningen berott på förhållanden, som järnvägen hvarken föranledt eller förmått afvärja, är den resande icke berättigad till någon ersättning.
5. Har förseningen förorsakats med uppsåt eller af grof vårdslöshet från järnvägspersonalens sida, är järnvägen skyldig att lämna full ersättning för den förlust, som den resande därigenom lidit.

C. Hundar, som åtfölja resande.

§ 36.

I afscende å transport af hundar som, utan att vara förvarade i burar, korgar eller annat emballage, aflämnats till befordring såsom resgods, gälla följande särskilda bestämmelser:

1. Den resande har själf att sörja för hunds införande i och utförande från det för hunden afsedda förvaringsrum.

2. Hundar skola vara försedda med halsband. Järnvägen kan fordra att hund jämväl skall vara försedd med munkorg.

3. Järnvägen är icke skyldig att förvara hund, som icke afhämtas omedelbart efter tågets ankomst till hundens bestämmelsestation.

Därest dylik hund tages i förvar af järnvägen, skola magasinpenningar enligt taxan erläggas för tiden från tågets ankomst.

4. Angifvande af leveransintresse medgifves icke.

5. För förlust af eller skada å såsom resgods befordrad hund ansvarar järnvägen endast i det fall att förlusten eller skadan bevisligen förorsakats genom järnvägspersonalens försummelse eller vårdslöshet.

D. Allmänna bestämmelser angående resgods.

§ 37.

Tullbehandling m. m. af resgods.

Resande har att själf iakttaga gällande föreskrifter rörande tullundersökning och öfrig författningsenlig behandling af resgods. Järnvägen ikläder sig icke något ansvar för följderna af uraktlåtenhet härutinnan.

§ 38.

Kvarglömndt och icke utlöst resgods.

Inom järnvägens område kvarglömndt eller borttappadt handresgods, som af järnvägspersonalen tillvaratagits, äfvensom uttaget inskrifvet resgods skall af järnvägen tagas i förvar. Är detsamma utsatt för hastig förstöring, äger järnvägen att genast låta på bästa sätt försälja detsamma. I andra fall skall järnvägen, därest ägaren icke anmäler sig inom fyra veckor, efter det godset tillvaratogs resp. anländt till bestämmelsestationen, sända godset till honom mot efterkraf för de på godset belöpande magasinspengar och andra omkostnader. Är ägaren okänd, skall godset i vittnens närvaro öppnas. Därest icke heller härvid någon upplysning om ägaren kan vinnas, äger järnvägen låta försälja godset.

Järnvägsförvaltningen äger utfärda närmare föreskrifter om behandlingen och försäljningen af dylikt gods.

§ 39.

Förvaring af resgods.

För resgods, som mot af järnvägen fastställd afgift mottagits till förvaring å resgodsinlämningsställe, inrättadt genom järnvägens försorg, är järnvägen ansvarig såsom för annat i förvar satt gods.

IV. Befordring af lik.

§ 40.

Inlämning.

1. För befordring af lik skall utfärdas fraktsedel i enlighet med hvad som finnes stadgadt för gods. Lik, som önskas befordradt med person- eller snälltåg, skall angifvas till försändning å ilgodsfraktsedel, i annat fall å fraktgodsfraktsedel.

2. Anmälan om befordring af lik skall göras, å tågs utgångsstation minst 6 timmar och å andra stationer minst 12 timmar före afgangstiden för det tåg, hvarmed liket önskas befordradt.

3. Vid angifvande af lik till befordring skall till järnvägen afämnas ett af legitimerad läkare utfärdadt intyg att befordringen kan äga rum utan fara för smitta.

4. Lik skall vara inneslutet antingen i en lufttät kista af metall, nedsatt i en likkista eller ock i en likkista af trä, insatt i en hållfast och väl tillsluten lår. Därest medels intyg styrkes att liket är balsameradt, må detsamma mottagas till befordring, äfven om det endast är inneslutet i en vanlig likkista.

5. Under farsot länder till efter rättelse hvad angående behandlingen af däri affidna personers lik finnes uti gällande författningar stadgadt.

6. Lastning af lik skall ombesörjas af afsändaren.

7. Frakten för lik skall erläggas å afsändningsstationen.

§ 41.

Befordring.

1. Lik skall, med undantag för det fall, som omförmäles i § 43 mom. 2 befordras i täckt vagn. I vagn, däri lik befordras, må endast inlastas kransar

och dylikt, som skall användas vid den dödes likfärd, äfvensom föremål, som tillhört den döde.

Därest lik transporterats i en å alla sidor täckt likvagn, sker befordringen å öppen godsvagn.

För skada å eller förlust af föremål, som sålunda befordras i samma vagn som lik, ansvarar järnvägsförvaltning endast i det fall att skadan eller förlusten bevisligen förorsakats genom järnvägspersonalens försummelse eller vårdslöshet.

2. Lik skall, med undantag för det fall, som omförmäles i § 43 mom. 2, åtföljas af en person, som är skyldig att lösa biljett, om han tager plats i den vagn, hvori liket fraktas, till lägsta i tåget befintliga vagnsklass och i annat fall till den vagnsklass, hvori han färdas.

Dylik ledsagare erfordras icke, om afsändaren å inlämningsstationen af lämnat en utfästelse af mottagaren att, så snart underrättelse om likets ankomst till bestämmelsestationen meddelats honom, låta afhämta detsamma.

3. Lik få endast i nödfall omlastas under vägen. Befordringen skall verkställas skyndsamt och om möjligt utan afbrott. Om lik, som icke åtföljes af ledsagare, icke kan befordras med det tåg, som från början afsetts härför, skall den station, där hinder för befordringen uppstår, genom telegram kostnadsfritt härom underrätta mottagaren.

§ 42.

Utlämning.

Lik skall af mottagaren afhämtas inom 6 timmar efter ankomsten af det tåg, hvarmed liket befordrats. I denna afhämningsfrist inräknas dock icke tiden från kl. 7 e. m. till kl. 7 f. m. påföljande dag. För öfverskridande af afhämningsfristen erlägges vagnspengar enligt taxan.

§ 43.

Undantagsbestämmelser.

1. För befordring af lik till begravningsplatsen å dödsorten äger järnvägsförvaltning medgifva undantag från de i §§ 40—42 stadgade bestämmelser.

2. Lik, som genom polismyndighets försorg eller från sjukhus, straffanstalter o. d. sändas till högre läroanstalter eller som därifrån vidare sändas till annau dylik läroanstalt, behöfva icke åtföljas af ledsagare. De skola vara inneslutna i täta, hållfasta likkistor eller lådor samt befordras å öppna vagnar i godståg. Å den vagn, hvori dylika lik befordras, må jämväl lastas gods, som är af fast beskaffenhet (trä, metall o. d.) eller som är inneslutet i fast emballage (fat, lådor o. d.), dock icke närings- eller njutningsmedel, råämnen, af hvilka närings- eller njutningsmedel beredas eller de i bil. 1 angifna föremål.

V. Befordring af lefvande djur.

§ 44.

Allmänna bestämmelser angående mottagande och befordring af djur.

1. För befordring af djur utfärdas fraktsedel i enlighet med hvad som finnes stadgat för gods.

2. Järnvägsförvaltning äger bestämma, med hvilka tåg djur få befordras.

3. Järnvägen kan vägra att till befordring mottaga sjuka djur.

Ifråga om hvad som bör företagas till förekommande eller hämmande af smittosamma husdjursjukdomar inom landet gäller hvad därom särskildt finnes föreskrifvet.

4. Vilda djur mottagas till befordring endast under villkor att de ordnings- och säkerhetsföreskrifter, som järnvägen finner skäl meddela, noggrannt iakttagas.

5. Djur, som icke befordras i burar, lådor, korgar eller dylikt emballage, och för hvilka frakt betalas efter stycketal, skola vara försedda med tydligt märke, hvilket skall angifvas i fraktsedeln.

§ 45.

Inlastning.

1. Inlastning af lefvande djur, som icke befordras i emballage, skall ombesörjas af afsändaren och skall verkställas å den tid stationsbefälet bestämmer.

2. Det åligger afsändaren att ombesörja att golfvet i de vagnar, däri djur skola befordras, före djurens införande i vagnarna i erforderlig grad beströs med aska, sand, sågspån, torfströ eller annat lämpligt ströämne, därvid särskildt skall iakttagas att, därest öppna vagnar användas, ströämnet icke får vara af lättantändlig beskaffenhet.

3. Det åligger afsändaren att på egen bekostnad anskaffa nödiga bindslen samt att ansvara för djurens uppbindande. Bindningen skall verkställas omsorgsfullt och på sådant sätt att djuren icke plågas därpå. Djurens fötter få icke vara hobbundna. Större boskapsdjur skola bindas med grimmor, anbragta öfver nosryggen och bakom öronen.

4. Hästar, större boskapskreatur och därmed jämförliga djur få icke inlastas i vagnarna till så stort antal, att de stå pressade mot hvarandra eller mot vagnens väggar, eller att icke vårdare utan olägenhet kan verkställa vattning och utfodring samt i öfrigt hålla tillsyn öfver djuren.

Småkreatur skola hafva tillräckligt utrymme för att kunna lägga sig ned.

Burar, lådor, korgar och annat emballage, hvori småkreatur befordras, skola vara rymliga, luftiga samt försedda med tät och fast botten. Golfvet i burarna o. s. v. skall beströs med lämpligt ströämne. Burarna etc. skola lastas i vagnarna på sådant sätt, att djuren erhålla tillräckligt med frisk luft.

5. Djur af väsentligt olika art och storlek få icke lastas i samma vagn, för så vidt icke djuren kunna genom afbalkningar, skiljeväggar eller dylikt på betryggande sätt skiljas i lämpliga grupper efter slag och storlek.

Äfven i burar, lådor etc. skola djur af väsentligt olika slag vara åtskilda genom lämpliga skiljeväggar.

§ 46.

Vårdare.

1. Därest vid befordring af hästar, större boskapskreatur och därmed jämförliga djur äfvensom af mindre djur, som befordras oemballerade, transporten skall fortgå äfven nattetid eller eljes kräfver så lång tid att djuren under transporten behöfva fodras eller vattnas eller stationsföreståndaren å afsändningsstationen af annan anledning anser nödvändigt att vårdare medföljer, är afsändaren skyldig att till den station, nämnda stationsföreståndare bestämmer, medsända lämplig vårdare, som har att förse djuren med foder och vatten samt att i öfrigt lämna djuren nödig vård och tillsyn; och skall i sådant fall minst en vårdare medfölja, i fråga om hästar för hvarje vagn och i fråga om andra djur för hvar tredje vagn.

Vilda djur skola alltid åtföljas af minst en vårdare för hvarje vagn.

2. Vårdare, som på yrkande af afsändningsstationens föreståndare medfölja, äga, dock icke till större antal än en för hvarje med djur lastad vagn, afgiftsfritt färdas till den station, nämnda stationsföreståndare bestämmer. Önskar

afsändaren att flere vårdare skola medfölja, är han för dessa skyldig lösa biljett till tredje klassens vagn.

3. På därom framställd begäran äger vårdaren att få sig plats anvisad i packvagnen eller tredje klassens personvagn. Anser tågföraren att vårdarens närvaro hos djuren är nödvändig för att förebygga fara för skada, skall vårdaren uppehålla sig i samma vagn som djuren.

§ 47.

Behandling under transporten.

1. När djur befordras i burar eller annat emballage och transporten kräver så lång tid, att djuren under densamma behöfva fodras eller vattnas, åligger det afsändaren att ombesörja att vatten och födoämnen i tillräcklig mängd medföras i burarna etc., allt för så vidt icke afsändaren träffat anstalt om att djuren å lämplig uppehållsstation erhålla föda och vatten.

2. Födoämnen för djur under transporten, seldon, grimmor o. d. äfvensom resgods för vårdarens eget behof under resan befordras afgiftsfritt i den vagn, hvori djuren transporteras.

§ 48.

Fraktens betalning.

Järnvägen kan fordra att frakten för lefvande djur skall betalas å afsändningsstationen. För hundar, kattor, apor och dylika djur skall frakten alltid betalas å afsändningsstationen.

§ 49.

Utlämning.

1. Järnvägen har icke någon skyldighet att underrätta mottagare af djur om deras ankomst till bestämmelsestationen.

2. Mottagaren är skyldig att inom 2 timmar efter ankomsten af det fåg, hvarmed djur befordrats, urlasta och från järnvägens område bortföra djur, som befordrats utan emballage, samt afhämta djur, som befordrats i burar, lådor eller annat emballage.

3. Därest nämnda frist öfverskrides, är mottagaren skyldig att erlägga magasins, resp. vagnspengar enligt taxan. I fråga om den tid, för hvilken dylika afgifter skola erläggas, gäller föreskriften i § 61 mom. 5, dock att vagnspengar skola erläggas för sön- och helgdagar samt för tiden från kl. 7 e. m. till kl. 7 f. m., äfven om fristen icke öfverskridits med mera än 12 dagtimmar.

4. Kunna djuren efter utgången af den i mom. 2 omförmälda frist icke lämpligen kvarstanna i vagnarna eller å mottagningsstationens område, äger järnvägen föranstalta om att djuren för den dispositionsberättigades räkning och risk bortföras därifrån och öfverlämnas i lämplig persons vård.

§ 50.

Leveransfrist.

1. Leveransfristerna beräknas på enahanda sätt som i kap. VI § 71 är stadgad angående godsförsändelser.

2. Leveransfristen anses iakttagen, om djuren före densammans utgång hållas färdiga till afhämtning å bestämmelsestationen.

§ 51.

Järnvägens tillsyn öfver djuren.

Järnvägspersonalen är skyldig tillse att djur såväl vid lastning och lossning som under transporten behandlas väl och icke onödigtvis plågas. Af-sändaren, hans medhjälpare, äfvensom djurens vårdare äro skyldiga att ställa sig till efter rättelse de föreskrifter, som i detta syfte meddelas af järnvägspersonalen.

Därest å afsändningsstationen järnvägspersonalens föreskrifter icke iakttagas, äger stationsföreståndaren vägra att befordra djuren.

Skulle det under transporten visa sig att djuren plågas till följd af bristande utrymme eller af andra orsaker, såsom olämplig eller otillräcklig uppbindning, otillräcklig fodring eller vattning eller dylikt, och dessa brister icke kunna afhjälpas af medföljande vårdare eller järnvägspersonalen vare sig under tågets gång eller under de i tidtabellen angifna uppehållen å stationerna, skola djuren i den mån behof där af föreligger, urlastas och anstalt träffas om deras ändamålsenliga vårdande. Så snart ske kan, skola de urlastade djuren vidare befordras, och skall samtidigt med djurens vidare sändande underrättelse aflåtas till mottagaren om tidpunkten, då djuren väntas framkomma till bestämmelsestationen.

För det försenande af befordringen, som på grund af nu nämnda anledning uppstår, är järnvägen icke ersättningsskyldig.

§ 52.

Ersättning för extra kostnader.

De extra kostnader, som kunna förorsakas järnvägen vid befordring af lefvande djur, såsom för djurens lämpliga förvaring efter aflastning under transporten, deras fodring, uppbindning, inlastning och dylikt, skola ersättas af afsändaren resp. mottagaren.

§ 53.

Öfriga bestämmelser i fråga om lefvande djur.

1. I öfrigt gälla för befordring af lefvande djur i tillämpliga delar de i kap. VI intagna föreskrifter.

2. Angående i burar, lådor, korgar eller annat liknande emballage förvarade smärre djur, som medföras af resande, äfvensom angående hundar, som åtfölja resande, se §§ 28, mom. 2 och 5, 29–39.

VI. Befordring af gods.

§ 54.

Olika slag af gods.

1. Gods befordras, där ej i vederbörande taxa finnes annorlunda stadgadt, antingen med större hastighet såsom ilgods eller med mindre hastighet såsom fraktgods. Ilgods af viss i vederbörande taxa föreskrifvet slag, omfattning och vikt kan befordras såsom paketgods.

2. Såväl il- som fraktgods kan försändas antingen såsom styckegods eller vagnslastgods. Skillnaden mellan stycke- och vagnslastgods framgår af vederbörande taxa.

§ 55.

Föremål, som äro uteslutna från eller endast under vissa villkor mottagas till befordring.

1. Uteslutna från befordring äro:
  - a) Förseglade eller eljes slutna bref äfvensom brefkort.
  - b) Sådana explosiva varor, som enligt kungl. förordningen angående explosiva varors transporterande å järnväg den 19 november 1897 icke få befordras å järnväg.
2. Följande föremål mottagas endast under vissa villkor:
  - a) Explosiva varor, som enligt kungl. förordningen angående explosiva varors transporterande å järnväg den 26 november 1875 få befordras å järnväg mottagas till befordring under i samma förordning föreskrifna villkor.
  - b) De i bilaga A angifna föremål mottagas till befordring under där föreskrifna villkor.
  - c) Föremål, hvilkas lastning eller befordring å någon af de af transporten berörda järnvägarna erbjuder särskilda svårigheter, befordras endast efter därom för hvarje särskildt fall träffad öfverenskommelse.
  - d) Järnvägsfordon, löpande på egna hjul, må ej inkopplas i bantåg med mindre de besiktigats och godkänts af vederbörande järnvägsförvaltning; och skola desamma åtföljas af intyg att besiktning ägt rum. De få icke löpa på färre axlar än deras konstruktion kräfver.

§ 56.

Fraktsedels form.

1. Godsförsändelser å järnväg skola vara åtföljda af fraktsedlar å blanketter enligt i bilaga B fastställt formulär. Fraktgodsfrahtsedel skall vara tryckt på hvitt papper, ilgodsfrahtsedel likaledes på hvitt papper, som i öfre och nedre kanten på både fram- och baksidan skall vara försedd med en, minst en half centimeter bred röd rand.
2. Fraktsedel skall till bevis om dess öfverensstämmelse med gällande föreskrifter vara försedd med en inländsk järnvägs kontrollstämpel.
3. De delar af fraktsedelsformuläret, som äro inramade med feta linjer, skola ifyllas af järnvägen, de öfriga af afsändaren.
(Jfr dock § 57 mom. 1, d) och e.)

§ 57.

Fraktsedels innehåll.

1. Afsändaren är skyldig att i fraktsedeln införa:
  - a) Mottagarens namn och boningsort med angifvande ifråga om större städer af gata och husnummer.
  - b) Den järnvägsstation eller lastplats, till hvilken godset skall befordras (bestämmelsestation).
  - c) Uppgift å sändningens innehåll samt för styckegods därjämte uppgift om antal kolti, emballagets art samt de särskilda kollinas märke och nummer.
  - d) Ifråga om gods, som afsändaren själf lastat, vagnens nummer och signatur.

- e) Sändningens bruttovikt i kilogram eller annan i taxan föreskrifven motsvarande uppgift. Ifråga om styckegods är afsändaren likväl icke skyldig att angifva vikten. (Jfr § 59 mom. 2).
- f) Ort och dag för fraktsedelns utfärdande.
- g) Afsändarens underskrift och adress.
2. Afsändaren är därjämte berättigad att å vederbörlig plats i fraktsedelns införa:
- Uppgift om storleken af det belopp, hvartill afsändaren vill angifva sitt leveransintresse. (Jfr. § 85).
  - Anteckning, huruvida frakten skall erläggas af afsändaren eller mottagaren (frankering).
  - Uppgift om å godset hvilande efterkraf.
  - Uppgift om transportväg.
3. I den kolumn, som är afsedd för öfriga tillåtna förklaringar, må dessutom införas:
- Anhållan att det å fraktsedelns upptagna godset måtte vägas eller räknas å afsändningsstationen.
  - Anhållan om transportens utförande i öppna, täckta eller med presenning försedda vagnar.
  - Ifråga om gods, som från bestämmelsestationen skall på annat sätt än å järnväg vidareändas till den slutliga bestämmelseorten, föreskrift angående sättet för denna vidarebefordran.
  - Noggrann förteckning å de handlingar, hvilka såsom erforderliga för tull- eller annan administrativ behandling skola åtfölja godset.
  - Vissa anmärkningar till underrättelse för mottagaren, såsom: »från N. N.», »efter order af N. N.», »till disposition af N. N.», »för vidarebefordran till N. N.», »försäkradt hos N. N.» Dessa anmärkningar få endast afse sändningen i dess helhet och äro utan förbindelse eller ansvar för järnvägen.
4. Önskar afsändaren att mottagaren icke skall underrättas om godsets ankomst till bestämmelsestationen, skall i stället för mottagarens boningsort införas orden: »järnväg, restante». Gods, som endast under vissa villkor mottages till befordring, får ej adresseras »järnväg, restante».
5. Föremål af olika slag kunna uppföras å samma fraktsedel, såvida desamma utan olägenhet kunna sammanlastas samt gällande författningar icke förbjuda dylik sammanlastning.
6. Sådant gods, som enligt gällande bestämmelser skall lastas och lossas af afsändaren resp. mottagaren, äfvensom sådant gods, som enligt bil. A endast under vissa villkor mottages till befordring, skall åtföljas af särskild fraktsedel, å hvilken annat gods ej får upptagas. Undantag härifrån medgifves endast ifråga om sådant i bil. A angifvet gods, som enligt där gifna föreskrifter må sammanlastas med annat gods. I sådant fall skola dylika till bil. A hörande föremål i den gemensamma fraktsedelns uppföras särskildt för sig, samt utmärkas genom ordet »villkorligt».
7. Vid försändning af gods i vagnslaster skall särskild fraktsedel aflämnas för hvarje vagn, för såvidt icke taxan medgifver undantag härifrån.
8. Det är förbjudet att å fraktsedelns införa andra förklaringar eller att vid fraktsedelns foga andra handlingar än sådana, som äro tillåtna enligt denna trafikstadga eller i taxan, äfvensom att i stället för fraktsedel utfärda andra förpassningar.
9. De uppgifter och förklaringar, som skola af afsändaren införas i fraktsedelns, kunna anbringas medelst handskrift, stämpling eller boktryck.
10. Fraktsedlar, som innehålla öfverklistringar eller raderingar, mottagas icke. På annat sätt verkställda ändringar af fraktsedelns uppgifter äro tillåtna, men skola å fraktsedelns erkännas af afsändaren medelst hans underskrift. Då ändringen afser viktsiffror eller stycketal, skola de nya talen med bokstäfver införas i fraktsedelns.

§ 58.

Afsändarens ansvar för fraktsedelns uppgifter.

1. Afsändaren är ansvarig för riktigheten af å fraktsedeln införda uppgifter och förklaringar samt bär alla följder af oriktiga, tvetydiga eller ofullständiga förklaringar.

2. Därest järnvägens personal på afsändarens begäran utskrifver fraktsedeln, är järnvägspersonalen att betrakta såsom afsändarens ombud. Afsändaren är sålunda i allt fall ansvarig för fraktsedelns uppgifter.

§ 59.

Pröfning af sändningens innehåll och vikt. Påföljder af oriktiga uppgifter.

1. Järnvägen är berättigad att när som helst undersöka, om sändningens innehåll och vikt svara mot fraktsedelns uppgifter. Undersökning af godsets innehåll skall försiggå i två vittnens närvaro, såvida icke undersökningen är att hänföra till sådana mått och steg, som offentlig myndighet i allmänna säkerhetens och ordningens intresse är berättigad att tillgripa.

2. Därest vikten å stycke gods icke angifvits å fraktsedeln, fastställer järnvägen utan kostnad för trafikanten godsets vikt och inför densamma i fraktsedeln. Järnvägens viktuppgift blifver i sådant fall bindande gent emot trafikanten.

3. Ifråga om vagnslast gods är järnvägen på afsändarens i fraktsedeln införda begäran skyldig att kontrollera den af afsändaren i fraktsedeln införda vikten äfvensom att fastställa koliaantalet, allt för såvidt trafikförhållandena sådant medgifva samt vikten kan utrönas medelst järnvägens vågar resp. godsets beskaffenhet utan större svårighet medgifver fastställandet af koliaantalet. För dylik vägning och räkning äger järnvägen uppbära afgift enligt taxan. Kan godsets vikt icke utrönas å afsändningsstationen, fastställes densamma å den station i godsets väg, som järnvägen finner därför lämplig.

Den af järnvägen i nu omförmälda fall fastställda vikten är bindande gent emot trafikanten.

4. Till grund för den vägning af vagnslast gods, som sker medelst vagnvåg, lägges den vikt, som finnes angifven å den vagn, hvarå godset lastats. Begär den, som äger dispositionsrätt öfver godset, att vagnen jämväl skall vägas tom, är järnvägen, såvida trafikförhållandena sådant tillåta, skyldig att verkställa sådan vägning. Af taxan framgår huruvida afgift skall erläggas här för, liksom i sådant fall denna afgifts storlek.

5. Till bevis att järnvägen verkställt vägning eller räkning af gods skall fraktsedeln förses med järnvägens intyg därom.

6. Därest afsändaren i fraktsedeln lämnat oriktig uppgift om godsets innehåll eller angifvit för låg vikt eller en af afsändaren lastad vagn befunnits öfverbelastad, är järnvägen, äfven om något svikligt förfarande från afsändarens sida icke kan bevisas, berättigad att uppbära ett frakttillskott enligt följande bestämmelser.

- a) Därest de i bilaga A uppräknade föremål inlämnas till befordring under oriktig benämning eller därest de i samma bilaga meddelade säkerhetsföreskrifter icke blifvit vid inlämnandet iakttagna, utgör frakttillskottet 10 kronor för hvarje kilogram af vederbörande kollis bruttovikt.
- b) I alla andra fall skall, därest oriktig uppgift om sändningens innehåll eller vikt skulle kunna föranleda till för låg fraktberäkning, frakttillskottet utgöra dubbla beloppet af skillnaden mellan den riktiga

frakten — räknad från afsändningsstationen till bestämmelsestationen — och frakten, beräknad enligt uppgifterna i fraktsedeln.

- c) Har en af afsändaren lastad vagn blifvit öfverbelastad, uppgår frakttillskottet till sex gånger frakten från afsändnings- till bestämmelsestationen för den vikt, hvarmed den å vagnen angifna bärigheten öfverskridits.

Därest för låg vikt uppgifvits, samtidigt med att öfverbelastning ägt rum, skall frakttillskott erläggas såväl för den för lågt uppgifna vikten som för öfverbelastningen.

7. Frakttillskott kan utkrävas, så snart fraktaftalet är avslutat, och skall hvila å sändningen.

8. Erläggandet af frakttillskott enligt mom. 5 befriar icke afsändaren från skyldigheten att ersätta uppkommande skada eller från eventuellt ansvar enligt allmän lag och författning.

9. Frakttillskott utkräfvdes icke:

- a) om oriktig vikt uppgifvits eller öfverbelastning ägt rum, därest afsändaren i fraktsedeln begärt godsets vägning genom järnvägens försorg;
- b) om öfverbelastning ägt rum, därest godsets vikt icke med mer än 5 % öfverskridit den å vagnen angifna bärigheten;
- c) om under transporten viktökning uppkommit, som dock ej vållat öfverbelastning, därest afsändaren kan bevisa, att viktökningen berott på väderlekens inflytande;
- d) om af järnvägen verkställd kontrollvägning af vagnslastgods medelst vagnvåg icke utvisat större afvikelse från den i fraktsedeln angifna vikten än 2 % af sistnämnda vikt.

10. Angående preskription af anspråk på erläggande eller återbetalning af frakttillskott, se § 92.

§ 60.

Godsets emballering och märkning.

1. Såvida godset är af beskaffenhet att under den tid, godset befinner sig i järnvägens vård, fordra emballage till skydd mot förlust eller minskning af godset själf, eller mot skada å vare sig godset själf eller annat gods eller järnvägens tillhörigheter, åligger det afsändaren att härom träffa behörig anstalt.

2. Har afsändaren icke uppfyllt denna skyldighet, äger järnvägen — där den icke vägrar att emottaga godset — rättighet fordra att afsändaren å fraktsedeln erkänner att emballage saknas eller är bristfälligt, med angifvande i senare fallet af bristens beskaffenhet.

3. Därest en afsändare plägar vid samma station till befordran inlämna transportföremål af samma slag, hvilka, ehuru af beskaffenhet att kräva emballage, likväl antingen sakna sådant eller ock äro försedda med emballage, som är på samma sätt bristfälligt, kan han, i stället för att å fraktsedeln afgifva särskild förklaring för hvarje sändning, en gång för alla afgifva en allmän förklaring i enlighet med det i bilaga C angifna formulär. I detta fall skall fraktsedeln innehålla en hänvisning till den till afsändningsstationen afgifna allmänna förklaringen.

Afsändaren står själf risken för den skada å godset, som kan uppstå på grund af dylika i fraktsedeln erkända brister i afseende å emballaget äfvensom på grund af sådana brister, som icke kunna uppdragas utifrån. Han är ock skyldig att ersätta den skada, som härigenom kan drabba annat gods eller järnvägens tillhörigheter. Har afsändaren icke afgifvit någon förklaring af

ofvan nämnda slag, ansvarar han icke för följderna af utvändigt synbara brister å emballaget, för såvidt icke afsändaren gjort sig skyldig till svikligt förfarande.

4. Järnvägen kan fordra att stycke gods sändningar, som bestå af ett flertal smärre föremål, hvilkas mottagande och inlastning styckevis skulle medföra tidspillan, skola sammanföras till större kolli.

5. Stycke gods skall, därest godsets beskaffenhet icke lägger hinder i vägen, vara försedt med tydlig anteckning om bestämmelsestationens namn äfvensom med mottagarens adress eller med annat tydligt märke, som icke kan leda till förväxling eller lätt utplånas och som skall öfverensstämma med motsvarande uppgift i fraktsedeln. För förväxling o. d., som förorsakas därigenom att gods icke är tydligt märkt eller därigenom att åsatta märken eller adresser förväxlas med äldre kvarsittande märken, bär järnvägen icke något ansvar.

§ 61.

Inlämning resp. lastning af gods. Vagnbeställning. Aflämnings- resp. lastningsfrister.

1. Järnvägen är icke skyldig att till befordring mottaga gods, såvida detsamma icke omedelbart kan afsändas. I mån af utrymme i järnvägens magasin är järnvägen likväl pliktig att i afvaktan på tillfälle till befordring kostnadsfritt i sitt förvar mottaga till försändning anmaldt stycke gods, dock icke lättfördärfligt gods samt gods af i bil. A angifna art.

2. Taxan bestämmer, huruvida lastning af gods åligger afsändaren eller järnvägen.

3. Afsändaren är skyldig att ställa sig till efter rättelse de lastningsföreskrifter, som järnvägen kan finna skäl meddela.

4. Gods, som skall lastas genom järnvägens försorg, skall i järnvägens därför afsedda expeditioner inlämnas till befordring å tid, då dessa expeditioner enligt järnvägsförvaltningens föreskrift hållas öppna. Denna tid skall kungöras genom anslag.

Lastning, som verkställes genom afsändarens försorg, skall ske å tid, då afsändningsstationen hålles öppen. Medgifver järnvägen att lastning må ske å annan tid, är järnvägen berättigad att kräfvat ersättning för sina kostnader i anledning häraf.

Å sön- och helgdagar är järnvägen icke skyldig att mottaga frakt gods. Järnvägsförvaltning äger bestämma, under hvilka tider å dylika dagar paket- och ilgods skola mottagas.*)

5. Afsändare af vagnslast gods eller af annan sändning, som skall lastas genom afsändarens försorg, åligger att å afsändningsstationen, med angifvande af dag för lastningen, godsets bestämmelsestation, beskaffenhet samt ungefärliga vikt, beställa erforderliga vagnar, presenningar och vedfamnmått senast kl. 12 middagen den söckendag, som närmast föregår lastningsdagen.

Alla vid nämnda tid på dagen inkomna beställningar skola anses vara samtidigt och i rätt tid afgifna samt medföra lika rätt till vederbörlig andel af den under lastningsdagen befintliga tillgången på vagnar.

Vagnbeställning skall i regel ske skriftligt å formulär, som tillhandahållas kostnadsfritt å stationerna.

Muntlig vagnbeställning eller beställning pr telefon äger stationen mottaga och såsom sådan anteckna. Uppstår tvist om beställningens innehåll, skall stationens anteckning äga vitsord.

*) Lättfördärfligt gods är afsedt att hänföras till ilgods.

Vagnbeställning anses förfallen, därest lastning af vagn icke påbörjats inom 12 dagtimmar, efter det vagnen ställts till förfogande. Med dagtimmar förstås tiden från kl. 7 f. m. till kl. 7 e. m., sön- och helgdagar oräknade.

Järnvägsförvaltning äger rätt att fordra, att afsändaren ställer säkerhet för att beställd vagn blifver använd. Föreskrifter om storleken af denna säkerhet samt om villkoren för dess återfående återfinnas i resp. järnvägars taxor.

6. Taxan bestämmer, huruvida gods skall lastas i täckt eller öppen vagn. I stället för täckt vagn äger järnvägen tillhandahålla öppen vagn jämte för lastens skyddande erforderliga presenningar. I öfrigt är järnvägen icke skyldig att till trafikants förfogande ställa vagnar af viss art. Icke heller är järnvägen pliktig att tillhandahålla vagnar af viss storlek eller bärighet och åtager sig icke något ansvar för det fall att vagnar icke kunna tillhandahållas å önskad tid.

Kan vagn icke tillhandahållas i enlighet med vagnbeställningen, skall stationen såvidt möjligt härom utan ersättning underrätta afsändaren.

7. För aflämnning af sändning, hvilkens lastning åligger järnvägen, och för sådan lastning, som åligger afsändaren, äger afsändare åtnjuta aflämnings- resp. lastningsfrist enligt nedanstående grunder.

a) *Aflämningsfrist*, som räknas från den tidpunkt, då första delen af sändningen jämte vederbörlig fraktsedel aflämnats, utgör 12 dagtimmar och anses öfverskriden, om icke före dess utgång hela sändningen blifvit inlämnad å vederbörande expedition och där mottagen samt de frakt- och öfriga afgifter, som skola inbetalas å afsändningsstationen, blifvit därstädes erlagda,

b) *Lastningsfrist*, som räknas från den tidpunkt, då tom vagn event. jämte presenning eller annat lastningstillbehör ställts till afsändarens förfogande, anses öfverskriden,

om icke vagnen senast inom 12 dagtimmar efter nämnda tidpunkt är färdiglastad och står till järnvägens förfogande, eller

om icke omedelbart efter fullbordad lastning riktig fraktsedel är till vederbörande expedition aflämnad och därstädes mottagen samt de frakt- och öfriga afgifter, som event. skola betalas å afsändningsstationen, blifvit därstädes erlagda.

Vagn, som införes å privat sidospår eller å hamnspår, utan att flyttningen åligger järnvägen, anses vid beräkning af lastningsfrist ställd till afsändarens förfogande från den tidpunkt, då vagnen blifvit ställd å den plats inom stationsområdet, från hvilken flyttningen sker.

8. I händelse förestående frister enligt å stationen förda anteckningar öfverskridas, är afsändaren skyldig att erlagga plats-, magasins- eller vagns-, event. presenningspengar enligt de i taxan angifna grunder. Om fristen öfverskrides med mer än 12 dagtimmar, äger järnvägen på afsändarens risk och räkning aflasta redan inlastadt gods samt antingen lagra detsamma inom järnvägens område eller öfverlämna det till speditör för förvaring.

Den tid, för hvilken plats-, magasins-, vagns- och presenningspengar beräknas, tager sin början omedelbart efter fristens utgång och inräknas däri äfven sön- och helgdagar samt tiden från kl. 7 e. m. till kl. 7 f. m. Dock erläggas vagns- och presenningspengar för sön- och helgdagar samt tiden från kl. 7 e. m. till kl. 7 f. m., endast om fristen öfverskridits med mera än 12 dagtimmar.

9. Under tider, då tillgången å något visst vagnslag ej motsvarar behovet, kan efter vederbörande järnvägsförvaltnings bestämmande lastningsfristen ned-sättas, dock ej till mindre än 6 dagtimmar, och vagnspengarna höjas till dubbla beloppet.

Dylik inskränkning af lastningsfristen resp. höjning af vagnspengar skall före dess ikraftträdande kungöras i lämpliga tidningar.

§ 62.

Tull- och öfriga administrativa förordningar.

1. Afsändaren är pliktig att till fraktsedeln foga alla handlingar, som erfordras för att tull- och öfriga administrativa förordningar skola kunna iakttagas, innan godset till mottagaren utlämnas. Han är järnvägen ansvarig för all skada och all kostnad, som kan uppstå till följd af att sådana handlingar saknas eller äro ofullständiga eller oriktiga, såframt icke järnvägen i berörda hänseende låtit någon försumlighet komma sig till last.

2. Vid godsets ankomst till bestämmelseorten skall mottagaren sörja för att vederbörande tull- och öfriga administrativa förordningar varda iakttagna.

§ 63.

Fraktaftalets afslutande.

1. Fraktaftalet anses afslutadt, så snart afsändningsstationen till befordring mottagit godset jämte den därtill hörande fraktsedeln. Till bevis om godsets mottagande skall afsändningsstationens expedition trycka sin datumstämpel å såväl fraktsedeln som fraktsedelsdubblen, hvarefter fraktsedelsdubblen återställes till afsändaren.

2. Denna stämpling skall verkställas omedelbart efter det allt å samma fraktsedel upptaget gods blifvit aflämnadt och afsändaren erlagt de frakt- och andra afgifter, som skola af honom betalas. Om afsändaren så påfordrar, skall stämplingen ske i hans närvaro.

3. Den stämplade fraktsedeln tjänar som bevis om fraktaftalet.

4. Beträffande sådant gods, som lastas af afsändaren själf, utgöra dock fraktsedelns uppgifter om godsets vikt och stycketal intet bevis mot järnvägen, såvida icke järnvägen låtit väga eller räkna godset och anteckning därom gjorts å fraktsedeln.

§ 64.

Sättet och anordningen för befordringen.

1. Gods skall afsändas i den ordning, i hvilken det blifvit mottaget till befordring, såvida icke järnvägen kan göra gällande, att en afvikelse härifrån är nödvändig af hänsyn till trafiken eller det allmännas kraf.

2. Godset befordras såsom il- resp. paketgods eller såsom fraktgods, allt efter som detsamma inlämnas till befordring med ilgods- eller fraktgodsfraktsedel. Styckegods mottages likväl såsom ilgods endast i det fall att enligt afsändningsstationens bedömande godsets form, omfång, vikt och öfriga beskaffenhet medgifva godsets hastiga in- och urlastning. Har styckegods af afsändningsstationen mottagits till befordring såsom ilgods, äga efterföljande järnvägar icke rätt att vägra dess vidarebefordring såsom ilgods, försåvidt icke uttryckliga föreskrifter angående förpackning o. s. v. blifvit åsidosatta.

3. Järnvägen bestämmer med hvilka tåg gods skall befordras. Järnvägen är icke skyldig att befordra gods med visst af trafikanten begärdt tåg, utan endast att leverera godset å bestämmelsestationen före leveransfristens utgång.

§ 65.

Frakt- och tilläggsafgifter.

1. De enligt vederbörande tariffer uträknade fraktafgifterna äfvensom järnvägarna tillkommande, i taxan särskildt nämnda extra afgifter skola af järnvägen uppföras å fraktsedeln.

2. Utöfver de i mom. 1 nämnda afgifter äger icke järnvägen af trafikant utkräfva annan godtgörelse än för kontanta utlägg, såsom i taxan icke särskildt nämnda afgifter för godsets öfverföring från en bangård till en annan samt utlägg för sådana reparationsarbeten, som på grund af godsets yttre eller inre beskaffenhet befinnas nödvändiga för dess bevarande.

Jämväl dessa kostnader skola, med biläggande af verifikationer, uppföras å fraktsedeln.

§ 66.

Fraktens betalning.

1. Frakten för gods, som efter järnvägens åsikt antingen är utsatt för hastig förstöring eller hvars värde icke med säkerhet täcker fraktkostnaden, skall erläggas å afsändningsstationen.

2. I alla andra fall kan afsändaren antingen erlægga frakten vid godsets inlämning till befordring eller anvisa densamma till betalning af mottagaren. Det är tillåtet att förutbetala en del af frakten.

3. De frakt- och öfriga afgifter, som afsändaren erlägger, skola af afsändningsstationen införas i fraktsedelsdubblotten.

4. Därest frakt- eller andra afgifter skola betalas å afsändningsstationen, men deras storlek icke kan af samma station med säkerhet bestämmas, äger stationen fordra deposition af det ungefärliga beloppet.

§ 67.

Anspråk till följd af oriktig fraktberäkning.

1. Har taxan oriktigt tillämpats eller har vid uträknandet af frakt och andra afgifter räknafel ägt rum, skall hvad som beräknats för litet efteråt betalas och hvad som erlagts för mycket återbäras.

Därest fraktsedeln icke inlöses af mottagaren, åligger det afsändaren att erlægga resterande frakt. Har fraktsedeln inlösts af mottagaren, åligger nämnda skyldighet afsändaren i det fall och i den mån han i fraktsedeln åtagit sig att betala frakten, och i öfrigt mottagaren.

2. Därest järnvägen icke kan af mottagaren uttaga den på honom belöpande andelen af fraktskillnaden, äger järnvägen regressrätt mot afsändaren jämväl för denna del.

3. Berättigad att återbekomma för högt beräknad frakt m. m. är den, som till järnvägen erlagt det för högt beräknade beloppet.

4. Angående sättet för framställande af anhållan om fraktr restitution se § 94.

5. Angående preskription af i mom. 2 och 3 omförmälda anspråk se § 92.

§ 68.

Efterkraf.

1. Afsändare äger rätt att begära efterkraf å godset intill dess fulla värde äfvensom för utlägg eller omkostnader, som hvila på godset, såsom frakter eller forlöner, tullumgälder, speditjonskostnader o. d., dock att sändningar af brännvin, sprit samt andra brända eller destillerade in- eller utländska spirituösa drycker, äfvensom drycker, hvilka äro därmed tillagade eller hålla en högre alkoholprocent än 25 %, icke få beläggas med efterkraf vare sig för värdet af godset eller af kärnen, hvori varan befordras eller för den varan möjligen pålagda stämpelskatten.

2. Järnvägen är icke pliktig att till afsändaren utbetala efterkrafvet, förr än detsamma belopp blifvit af mottagaren inbetaldt, hvarom afsändaren genast skall underrättas.

3. Om godset blifvit utlämnadt, utan att därå hvilande efterkraf uppburet; är järnvägen skyldig att genast lämna afsändaren ersättning intill efterkrafvets belopp för honom därigenom tillskyndad förlust, järnvägen dock obetaget att af mottagaren söka sitt åter.

4. Å angifvet efterkraf beräknas provision enligt taxan.

§ 69.

Afsändarens dispositionsrätt.

1. Endast afsändaren äger rätt bestämma, att godset skall återlämnas af afsändningsstationen, stoppas under vägen eller kvarhållas å mottagningsstationen, eller att det skall utlämnas till annan än den i fraktsedeln uppgifna mottagaren eller å en annan station än den ursprungliga bestämmelsestationen eller att det skall återsändas till afsändningsstationen. Afsändaren äger jämväl bestämma att efterkraf skall minskas eller återkallas. Ändrade dispositioner af annat slag än ofvan nämnda äro icke tillåtna.

2. Nämnda rätt tillkommer likväl icke afsändaren, för så vidt han icke företer fraktsedelsdubblotten. Har järnvägen efterkommit afsändarens föreskrifter utan att fordra fraktsedelsdubblottens företeende, är järnvägen gent emot den mottagare, åt hvilken afsändaren öfverlämnat fraktsedelsdubblotten, ansvarig för den förlust, som mottagaren till följd häraf kan lida.

3. Järnvägen är icke skyldig att efterkomma afsändarens föreskrifter i förut omförmälda hänseenden, såvida icke samma föreskrifter genom afsändningsstationen kommit järnvägen till handa.

Afsändningsstationen är skyldig att så skyndsamt som möjligt bringa afsändarens ifrågavarande föreskrifter till verkställighet.

4. Äfven om afsändaren kan förete fraktsedelsdubblotten, upphör hans dispositionsrätt, så snart fraktsedeln efter godsets ankomst till bestämmelsestationen blifvit utlämnadt till mottagaren eller denne på grund af bestämmelserna i § 72 gjort sina af fraktaftet härrörande rättigheter gällande mot järnvägen och inlagan härom kommit järnvägen tillhanda resp. stämning blifvit järnvägen delgifven. Från detta ögonblick öfvergår dispositionsrätten till mottagaren, och järnvägen äger därefter icke rättighet att följa andra föreskrifter än de af mottagaren gifna, vid äfventyr att eljes blifva denne ansvarig för godset.

5. Vagrar mottagaren att utlösa godset, äger afsändaren full dispositionsrätt öfver detsamma, äfven om han icke kan förete fraktsedelsdubblotten.

6. Järnvägen får icke förvägra eller fördröja utförandet af de i mom. 1 omförmälda föreskrifter eller utföra dem på ett mot deras lydelse stridande sätt, för så vidt icke deras noggranna iakttagande skulle föranleda hinder i trafikens regelbundna gång. Härom skall afsändaren skyndsamt underrättas.

7. Hvarje afsändarens ändrade disposition måste omfatta hela sändningen och skall ske genom en af afsändaren undertecknad skriftlig förklaring å af järnvägsförvaltningen fastställt formulär. Förklaringen skall återgifvas i fraktsedelsdubblotten, hvilken samtidigt skall företes för afsändningsstationen och, sedan densamma försetts med stationens datumstämpel, återlämnas till afsändaren.

8. Hvarje af afsändaren under annan form träffad disposition öfver godset är ogiltig.

9. Föreskrifver afsändaren att godset skall stoppas under vägen eller kvarhållas å mottagningsstationen, äger järnvägen att uppbära i vederbörande

taxa fastställda plats-, magasins- resp. vagnspengar för den tid utöfver 6 timmar, som, räknadt från godsets ankomst, förflyter till dess afsändarens föreskrift om godsets vidareändande resp. utlämnande kommit den station tillhanda, hvarå godset kvarhållits. Därest detta dröjsmål varar mer än 24 timmar, äger järnvägen rättighet att på vederbörandes risk och räkning öfverlämna dylikt gods till speditör.

10. Järnvägen kan fordra ersättning för kostnader, som uppstått genom verkställande af de i mom. 1 omförmälda dispositioner, såvida icke dessa dispositioner föranledts af något järnvägspersonalens felaktiga förfarande.

11. Vid ändrad disposition skall, förutom ersättning för de i mom. 9 omförmälda kostnader, frakt debiteras enligt följande grunder:

a) Om godset stoppas och utlämnas å en mellanstation, debiteras frakt till denna station;

b) Om godset från bestämmelsestationen eller från en mellanstation återsändes till afsändningsstationen eller befordras vidare till annan station, debiteras, utöfver frakten till den ursprungliga bestämmelsestationen eller förenämnda mellanstation, i förra fallet återfrakt till afsändningsstationen, i senare fallet frakt från den ursprungliga bestämmelsestationen eller mellanstationen till den nya bestämmelsestationen.

§ 70.

Transporthinder.

1. Därest befordringen öfver föreskrifven väg af till järnvägen öfverlämnadt gods förhindras eller afbrytes, är järnvägen skyldig att utan ökad kostnad för trafikanten ombesörja att godset å annan järnvägslinje befordras till bestämmelsestationen.

2. Kan godset icke å annan järnvägslinje befordras till bestämmelsestationen skall afsändarens disposition öfver godset genom afsändningsstationens förmedling ofördröjligen inhämtas.

Afsändaren kan i sådant fall frånträda aftalet, men är, så framt icke någon försumlighet å järnvägens sida föreligger, skyldig att utgifva ersättning för de frakt- och andra kostnader, som falla på den transportsträcka, öfver hvilken godset möjligen redan blifvit befordradt.

Anhållan om återsändning beviljas endast i de fall, då godsets värde anses kunna täcka kostnaderna för återtransporten eller då frakten för återtransporten genast erlägges eller motsvarande belopp deponeras.

3. Skulle afsändaren icke längre vara i besittning af fraktsedelsdubblotten, få de dispositioner, som han i det i denna paragraf omförmälda fall eventuellt kan träffa, icke innebära någon ändring ifråga om mottagare eller bestämmelsestation.

4. Såvida icke afsändaren på anfordran af järnvägen disponerar öfver godset, är järnvägen berättigad att förfara med godset såsom i § 76 föreskrifves angående obeställbart gods.

§ 71.

Leveransfrister.

1. Leveransfristerna utgöra:

a) för ilgods:

1. Expeditionsfrist ..... 24 timmar.

2. Befordringsfrist för hvarje påbörjad sträcka af 300 kilometer ... 24 timmar.

b) för fraktgods:

1. Expeditionsfrist	48	»
2. Befordringsfrist för hvarje påbörjad sträcka af 300 km.	48	»

2. Expeditionsfristen räknas blott *en* gång, oafsedt det antal banor, som af transporten beröras. Befordringsfristen beräknas efter sammanlagda afståndet mellan afsändnings- och bestämmelsestationen.

3. Järnvägsförvaltningen äger fastställa nödiga tilläggsfrister:

a) för befordring från och till lastplatser och sidospår;
 b) för öfvergång till bana med samma eller annan spårvidd;
 c) för det fall att godset skall passera antingen ett vattendrag, öfver hvilket järnvägsbro icke leder, eller en sammanbindningsbana, som förenar två i transporten deltagande banor;

d) för explosiva varor eldfarliga oljor och andra därmed jämförliga vätskor äfvensom frätande syror;

e) för osedvanliga trafikförhållanden.

4. De i mom. 3 a), b), c) och d) omförmälda tilläggsfrister skola finnas angifna i vederbörande taxa. Tilläggsfrister enligt e) skola af järnvägsförvaltningen kungöras. I de under e) nämnda fall skall vederbörande fraktsedel förses med anteckning om anledningen till och storleken af den tilläggsfrist, hvaraf järnvägen begagnat sig.

5. Leveransfristen tager sin början kl. 12 på natten efter godsets och fraktsedelns mottagande och anses iakttagen, om godset inom tiden för leveransfristen utlämnats eller underrättelse om godsets ankomst afsändts till adressaten eller annan person, till hvilken godset reglementsenligt får utlämnas.

För gods, som adresserats »bangård, restante», äfvensom för gods, i fråga om hvilket mottagaren skriftligen förklarar sig icke önska underrättelse om dess ankomst, är leveransfristen iakttagen, om godset inom den bestämda tidens utgång ställts till adressatens förfogande å bestämmelsestationen.

6. I leveransfristen inräknas icke den tid, som åtgår för fullgörandet af tull- eller andra administrativa föreskrifter, det dröjsmål, som uppstår genom en af afsändaren afgifven förändrad disposition samt tiden för sådant afbrott i trafiken, som inträffat utan något järnvägens förvällande och hvarigenom järnvägstransportens påbörjande eller fortsättande för längre eller kortare tid förhindras

7. Ifråga om fraktgods inräknas icke helgdagar i leveransfristen.

§ 72.

Godsets utlämning å bestämmelsestationen.

1. Järnvägen är pliktig att å bestämmelsestationen mot betalning af i fraktsedeln angifna belopp samt mot behörigt kvitto till mottagaren utlämna fraktsedel och gods.

2. Liktydigt med godsets utlämnande till mottagaren är att betrakta godsets aflämnande efter dess ankomst till bestämmelsestationen, antingen till tullpackhus eller i enlighet med denna stadga till speditör.

3. Sedan godset ankommit till bestämmelsestationen samt mottagaren uppfyllt de förpliktelser, fraktaftalet ålägger honom, är han berättigad att i eget namn göra de af fraktaftalet härrörande rättigheter gällande gent emot järnvägen. Särskildt äger han rätt att af järnvägen fordra fraktsedelns och godsets utlämnande. Denna rätt bortfaller, när afsändaren jämlikt § 69 disponerat öfver godset.

4. Mottagningsbanan är skyldig att såväl å egna som öfriga i transporten deltagande järnvägars äfvensom å andra fordringsberättigades vägnar sörja för

att alla i fraktaftalet ingående fordringar vid godsets utlämning varda guldna. I dessa fordringar inbegripas frakt- och extra afgifter samt andra för transportens verkställande erforderliga kostnader äfvensom alla å godset hvilande efterkraf och öfriga afgifter.

5. Taxan bestämmer, huruvida lossning af gods åligger afsändaren eller järnvägen.

6. Fraktsedeln skall utlösas å mottagningsstationens expedition å tid, då expeditionen hålles öppen.

Gods, som af mottagaren afhämtas, ställes till hans förfogande, om godset lossas af järnvägen, i stationens godsmagasin, och, om godset skall lossas af mottagaren, å anvisad plats inom stationsområdet.

7. På mottagarens begäran är järnvägen skyldig att i närvaro af mottagaren eller hans ombud fastställa godsets vikt och kolloantal, allt för såvidt trafikförhållandena sådant medgifva samt vikten kan utrönas medelst järnvägens vågar resp. godsets beskaffenhet utan större svårighet medgifver fastställandet af kolloantalet. Mottagaren har att härför erlägga afgift enligt taxan.

§ 73.

Underrättelse om godsets ankomst. Hemsändning af gods.

1. Ifråga om styckegods, som lossas af järnvägen, skall järnvägen antingen på mottagarens bekostnad forsla detsamma med tillhörande fraktsedel till honom eller ock underrätta honom om godsets ankomst.

Om ankomsten af annat gods skall järnvägen underrätta mottagaren, dock att dylik underrättelse icke meddelas i fråga om gods, som adresserats »järnväg, restante», eller när mottagaren skriftligen förklarat sig icke önska dylik underrättelse.

2. Meddelande om godsets ankomst skall lämnas så skyndsamt som möjligt. För dylikt meddelande kan järnvägen efter eget val begagna sig af post, telefon eller särskildt bud.

3. Järnvägen är berättigad att fordra ersättning för sina utgifter för meddelande af underrättelse om ankomst af gods.

4. Därest mottagare gör gällande att underrättelse om ankomsten af gods icke kommit honom tillhanda, skall stationens anteckning om att dylik underrättelse afsändts och om tiden därför äga vitsord.

5. Å de orter, där järnvägen hemsänder gods till resp. mottagare, skall kungörelse härom samt taxa för hemforslingen äfvensom de tider, då gods hemsändes, finnas anslagna å järnvägsstationen.

De personer, som på järnvägens föranstaltande forsla gods till mottagare, äro jämlikt § 4 att betrakta såsom järnvägens personal.

Å dylika orter är mottagare likväl berättigad att själf föranstalta om afhämtning af till honom ankommet gods. Därest mottagare önskar begagna sig af denna rätt, skall han till mottagningsstationen lämna skriftligt meddelande härom.

6. Tullpliktigt gods aflämnas af järnvägen till tullmyndigheter, där mottagaren äger afhämta detsamma. För forsling af tullpliktigt gods till tullpackhus utanför mottagningsstationen äger järnvägen uppbära ersättning.

§ 74.

Afhämtning af gods. Afhämtnings- resp. lossningsfrister.

1. Gods, som icke på järnvägens föranstaltande hemsändes till mottagaren, skall afhämtas resp. lossas under de tider, då järnvägens godsexpeditioner hållas öppna.

Medgifver järnvägen att lossning må ske å andra tider, är järnvägen berättigad att kräva ersättning för sina kostnader i anledning häraf.

2. Å sön- och helgdagar utlämnas icke fraktgods. Järnvägsförvaltning äger bestämma, under hvilka tider å dylika dagar paket- och ilgods skola utlämnas.

3. För afhämtning af sändning, som lossats genom järnvägens försorg, och för lossning af gods på eget föranstaltande äger mottagare åtnjuta afhämnings- resp. lossningsfrist, som enligt nedanstående grunder beräknas i dagtimmar på sätt i § 61 mom. 7 föreskrifves för aflämnings- resp. lastningsfrist.

- a) *Afhämningsfrist* räknas från sändningens ankomst och utgör för gods till afsändares eget mottagande, till mottagare i stad eller till mottagare på landet, boende högst 1 kilometer från stationen . . . . . 12 dagtimmar, för gods till mottagare på landet, boende mer än 1 kilometer från stationen . . . . . 24 »

Fristen anses öfverskriden, om icke sändningen fullständigt afhämtats före dess utgång.

- b) *Lossningsfrist* räknas från godsets ankomst, dock att fristen för vagn, som icke kunnat framväxlas till lossningsplats, då mottagaren är färdig att påbörja lossningen, räknas från den tidpunkt, då vagnen ställts till mottagarens förfogande. Fristen, som äfven gäller för begagnande af järnvägen tillhöriga presenningar och andra lastningstillbehör, utgör samma antal dagtimmar som ofvan under a) angifvits för afhämningsfrist, och anses öfverskriden, om icke vagnen åter står till järnvägens förfogande före dess utgång.

Vagn, som införes å privat sidospår eller å hamnspår utan att flyttningen åligger järnvägen, anses vid beräkning af lossningsfrist icke åter ställd till järnvägens förfogande. förrän den återförts inom stationsområdet.

När mottagare af sändning önskar vidareända densamma från ursprungliga bestämmelsestationen, åtnjuter han väl aflämnings- resp. lastningsfrist men icke afhämnings- resp. lossningsfrist.

4. Därest förestående frister öfverskridas, är mottagaren skyldig att erlægga plats-, magasins-, vagns- och presenningspengar enligt de i taxan angifna grunder. Järnvägen äger ock rätt att på mottagarens räkning och risk lossa gods, som mottagaren försummat lossa inom föreskrifven frist (jfr § 76).

Ifråga om den tid, för hvilken plats-, magasins-, vagns- och presenningspengar räknas, gälla de i § 61 mom. 8 gifna föreskrifter.

5. Under tider, då gods ankommer till viss station i sådan omfattning att godsutlämningens regelmässighet äfventyras, kan efter vederbörande järnvägsförvaltningens bestämmande afhämnings- och lossningsfrist nedsättas, dock ej längre än till hälften af i mom. 3 angifven tid, äfvensom plats-, magasins-, vagns- och presenningspengar höjas, dock ej mer än till dubbla beloppet. Dylik inskränkning af afhämnings- och lossningsfrist resp. höjning af plats-, magasins-, vagns- och presenningspengar skall före dess ikraftträdande kungöras i lämpliga tidningar.

§ 75.

Järnvägens panträtt.

För alla på ett fraktaftal grundade fordringar har järnvägen i det transporterade föremålet samma rättigheter, som den, hvilken har lös pant i händer.

Denna panträtt består, så länge transportföremålet befinner sig i järnvägens eller, därest tredje man innehar föremålet för järnvägens räkning, i dennes besittning.

§ 76.

Hinder för godsets utlämning.

1. Kan mottagaren icke anträffas, vägrar han utlösa godset, utlöser han det icke inom viss af järnvägsförvaltningen föreskrifven tid eller uppstår annat hinder för godsets utlämning, skall bestämmelsestationen ofördröjligen låta genom afsändningsstationen underrätta afsändaren om anledningen till att godset icke kan utlämnas samt inhämta hans disposition öfver detsamma. Afsändaren kan i fraktsedeln föreskrifva att dylik underrättelse omedelbart skall å hans bekostnad tillställas honom medelst telegram eller bref. Likaså äger afsändaren föreskrifva att godset, därest hinder för utlämningen uppstår, skall omedelbart och utan inhämtande af hans disposition, återsändas till afsändningsstationen. I andra fall får godset icke återsändas, såvida icke afsändaren efter mottagandet af begäran om disposition öfver godset gifver föreskrift därom.

2. Har mottagare vägrat utlösa en sändning eller har densamma af andra orsaker icke blifvit utlämnad, men mottagaren senare anmäler sig vilja utlösa sändningen, utlämnas densamma till honom, för så vidt icke dessförinnan annan disposition från afsändarens sida kommit mottagningsstationen till handa. Om dylik efteråt verkställd godsutlämning skall bestämmelsestationen, därest densamma redan aflåtit meddelande om hindret för godsets utlämning, ofördröjligen lämna meddelande till afsändningsstationen för afsändarens under rättande.

3. Kan underrättelse om hinder för godsets utlämnande på grund af förekommande omständigheter icke tillställas afsändaren eller försummar afsändaren att ofördröjligen lämna disposition eller är dispositionen utförbar, skall godset af järnvägen lagras på afsändarens risk och räkning.

4. I stället för att enligt mom. 3 lagra godset äger järnvägen rätt att mot ersättning för å godset hvilande kostnader och utlägg på afsändarens risk och räkning öfverlämna dylikt gods till speditör för förvaring.

Järnvägen äger dessutom rätt att utan vidare på bästa sätt låta försälja gods, som icke kan utlämnas,

- a) *genast*, om detsamma är utsatt för hastig förstöring eller om det på grund af lokala förhållanden hvarken kan lagras eller öfverlämnas till speditör; samt
- b) *tidigast 4 veckor efter afhämnings- resp. lossningsfristens utgång*, om godset icke inom nämnda 4 veckor återtagits af afsändaren, men redan *tidigare*, ifall godsets värde skulle genom långvarigare lagring i oportionerlig grad minskas eller också icke stå i rimligt förhållande till kostnaderna för lagringen.

5. Om så ske kan, skall afsändare ofördröjligen underrättas om godsets läggande på lager resp. om dess förestående försäljning. Underlåtes detta, är järnvägen pliktig att utgifva skadeersättning.

Efter afdrag af järnvägens på godset hvilande fordringar äfvensom af kostnaderna för försäljningen skall försäljningssumman ställas till afsändarens disposition.

6. Har fraktsedeln inlösts af mottagaren, men godset icke afhämtats före afhämnings- resp. lossningsfristens utgång, skall mottagaren ånyo uppmanas att afhämta godset och samtidigt underrättas att godset lagras på hans risk och räkning.

Angående lagring, öfverlämnande till speditör och försäljning af dylikt gods gälla i tillämpliga delar bestämmelserna i mom. 3—5 här ofvan. Därest godset försäljes, skall försäljningssumman, efter afdrag af kostnaderna för lagringen och försäljningen, ställas till mottagarens disposition.

§ 77.

Fastställelse af förlust eller minskning af samt skada å gods.

1. Om järnvägen själf fastställer eller får anledning att antaga att gods minskats eller skadats, eller ock den, som har dispositionsrätt öfver godset, påstår, att så är förhållandet, skall järnvägen ofördröjligen taga till protokoll godsets tillstånd, skadans storlek och såvidt möjligt äfven orsaken till samt tiden för minskningens eller skadans inträffande. Jämväl i det fall att godset gått helt och hållet förloradt, skall protokoll härom uppsättas.

2. Undersökning rörande minskning af eller skada å gods skall ske i närvaro af ojäfviga vittnen eller sakkunnige. Sker undersökning å afsändnings- eller bestämmelsestationen, skall afsändaren resp. mottagaren om möjligt kallas att närvara vid undersökningen.

3. Utvisar en på den dispositionsberättigades begäran verkställd undersökning att godset icke skadats eller minskats eller att skadan resp. minskningen icke var större än hvad järnvägen redan förut erkänt, är den dispositionsberättigade skyldig att ersätta järnvägen dess kostnader för undersökningen.

§ 78.

Järnvägens ansvarighet för förlust, minskning eller skada.

Med den begränsning, som här nedan omförmäles, är järnvägen ansvarig för den skada, som under tiden från fraktaftalets afslutande till dess godset utlämnas eller järnvägen jämlikt § 76 lagt godset å lager eller öfverlämnat detsamma till speditör för förvaring kan uppstå till följd af att godset går helt och hållet förloradt, minskas eller skadas, såvida ej järnvägen förmår bevisa, att förlusten eller skadan uppstått genom den dispositionsberättigades förvållande eller till följd af dennes disposition, som icke föranledts af någon järnvägens försummelse, eller på grund af godsets naturliga beskaffenhet (i synnerhet genom inre förstöring, genom afdunstning eller bortdamning eller genom vanligt läckage) eller genom sådana händelser, som icke kunnat vare sig förekommas eller till sina följder oskadliggöras genom mått och steg, som bort och för rimliga kostnader kunnat af en omsorgsfull fraktförare vidtagas.

§ 79.

Inskränkning i ansvarigheten i fall af särskild risk.

1. Järnvägen ansvarar icke:

a) för sådant gods, som enligt taxans bestämmelser eller enligt med afsändaren träffadt och i fraktsedeln infördt aftal befordras i öppen vagn, för så vidt skadan är att tillskrifva den med detta transportsätt för-
enade särskilda risk.

Därest järnvägen på afsändarens begäran tillhandahåller presenning för täckning af gods, som i enlighet med gällande föreskrifter lastats i öppen vagn, öfvertager järnvägen på grund häraf icke annat ansvar än om godset befordrats utan presenning.

Använder järnvägen täckt vagn för befordring af gods, som enligt taxans bestämmelser eller afsändarens begäran skolat befordras i öppen vagn, ikläder sig järnvägen icke något annat ansvar än om godset befordrats i öppen vagn;

b) för sådant gods, som, oaktadt dess naturliga beskaffenhet kräver emballage till skydd mot förlust, minskning eller skada under transporten,

blifvit enligt afsändarens i fraktsedeln införda förklaring inlämnadt utan emballage eller med bristfälligt dylikt,

- för så vidt skadan är att tillskrifva frånvaron af emballage eller bristfällig beskaffenhet hos detsamma;
- c) för sådant gods, hvars lastning och lossning enligt taxans bestämmelser ombesörjes af afsändaren resp. mottagaren, för så vidt skadan är att tillskrifva den särskilda risk, som är förenad med lastningen och lossningen eller med otillfredsställande stufning;
- d) för sådant gods, som på grund af sin egendomliga naturliga beskaffenhet är särskildt utsatt för faran att helt eller delvis gå förloradt eller skadas, i synnerhet genom att brytas, rosta, ruttna, frysa, jäsa, i mindre vanlig grad läcka, hoptorka, afdamma eller själfantändas, för så vidt skadan är att tillskrifva denna godsets beskaffenhet;
- e) för levande djur, för så vidt skadan är att tillskrifva den särskilda risk för djuren, som är förbunden med deras befordring;
- f) för sådant gods — inbegripet levande djur — som enligt denna stadga, enligt taxan eller efter särskildt med afsändaren träffadt och i fraktsedeln infördt aftal skall åtföljas af vårdare, för så vidt skadan är att tillskrifva den särskilda fara, för hvars afvärijande vårdaren medsändts.

2. Om inträffad skada, efter för handen varande omständigheter att döma, kan tillskrifvas en viss af de i denna paragraf omnämnda orsaker, så antages, intill dess motsatsen bevisas, att skadan härrör af denna orsak.

§ 80.

Inskränkning i ansvarigheten vid vikt förlust.

1. Ifråga om sådant gods, som till följd af sin naturliga beskaffenhet undergår regelmässig minskning i vikt under befordringen, ansvarar järnvägen icke för vikt förlust, som icke öfverstiger följande procentsatser:

2 % för flytande och fuktiga varor, samt för följande torra varor, nämligen: rifvet och malet färgträ, bark, rötter, lakritsrot, skuren tobak, feta varor, såpa och tvål samt fasta oljor, färsk frukt, färska tobaksblad, fårull, hudar, skinn, läder, torkad och inkokt frukt, djursenor, horn och klöfvar, ben (malda och omalda), torkad fisk, humle, färskt kitt, svinborst, tagel och salt;

1 % för alla öfriga torra varor af nu ifrågavarande slag.

2. Därest flera kolli befordrats å en och samma fraktsedel, beräknas nämnda procentsats för hvarje kolli särskildt, om de särskilda kollinas vikt är i fraktsedeln angifven eller på annat sätt kan bevisas.

3. Järnvägen kan icke åberopa sig å denna inskränkning i ansvarigheten, när det visas, att förlusten med hänsyn till för handen varande omständigheter icke är en följd af godsets naturliga beskaffenhet eller att förut omförmälda procentsats icke kan anses såsom rimlig med hänsyn till godsets beskaffenhet eller de omständigheter, under hvilka förlusten inträffat.

4. Då godset helt och hållet gått förloradt, göres intet afdrag för vikt förlust.

5. Den i § 79 omförmälda vidsträcktare ansvarsfriheten inskränkes icke genom föreskrifterna i denna paragraf.

§ 81.

Tid, efter hvilken gods är att anse såsom förloradt.

Därest godset icke utlämnas inom 30 dagar efter leveransfristens utgång, äger den, som har dispositionsrätt öfver detsamma, att anse detsamma såsom förloradt, utan att därför behöfva förebriaga bevis.

§ 82.

Förfaringssätt, om gods tillrättakommer.

1. Den till ersättning berättigade kan, när han mottager godtgörelse för förloradt gods, i kvittot införa det förbehåll att järnvägen, i händelse godset skulle tillrättakomma, genast skall härom underrätta honom. Öfver sådant förbehåll skall intyg lämnas.

2. I sådant fall kan den ersättningsberättigade inom 30 dagar efter erhållen underrättelse yrka att godset efter hans eget val utlämnas kostnadsfritt till honom å den i fraktsedeln uppgifna afsändnings- eller bestämmelsestationen. Han är därvid skyldig att återbetala den ersättning, han erhållit, med afdrag af ersättning för försenad leverans enligt § 87.

3. I andra än de i mom. 1 och 2 nämnda fall äger järnvägen att fritt förfoga öfver det tillrättakomna godset.

§ 83.

Ersättningens storlek i händelse af förlust eller minskning af eller skada å gods.

1. Om järnvägen enligt föregående bestämmelser är skyldig att lämna ersättning för gods, som vare sig helt och hållet eller delvis gått förloradt eller minskats, skall ersättningen för hvad sålunda gått förloradt beräknas efter godsets allmänna handelsvärde eller, i saknad däraf, efter det allmänna värde, som gods af samma slag och beskaffenhet hade å afsändningsorten vid tiden för godsets mottagande till befordring. Järnvägen är därjämte skyldig att ersätta hvad som för samma gods möjligen redan blifvit betaldt i tull och andra omkostnader samt i frakt.

2. Om gods skadas, är järnvägen skyldig att ersätta den härigenom försakade värdeminskningen. Denna beräknas så att från godsets enligt mom. 1 bestämda värde i oskadadt skick drages godsets värde i skadadt tillstånd vid tiden och å orten för dess utlämning.

§ 84.

Ersättnings begränsning vid tillämpning af undantagstariffer.

1. Järnvägsförvaltning äger rätt att såsom villkor för tillämpningen af viss fraktnedsättning bestämma att, därest gods, för hvilket fraktnedsättningen medgifvits, helt och hållet går förloradt, minskas eller skadas, ersättningen icke må öfverstiga visst belopp.

2. Järnvägsförvaltning äger jämväl att i taxan till visst maximibelopp begränsa ersättning för dyrbarheter, konstalster, penningar och värdepapper, som gå helt och hållet förlorade, minskas eller skadas.

tuella kraf på ersättning för förlust eller minskning af eller skada å gods. Har leveransintresse angifvits, må dock ersättningen i sin helhet icke i något fall öfverstiga det angifna beloppet.

§ 88.

Ersättning för skada, som förorsakats med uppsåt eller af grof vårdslöshet.

Har skada förorsakats eller leveransfristen öfverskridits med uppsåt eller af grof vårdslöshet från järnvägens sida, är järnvägen skyldig att lämna full ersättning för all därigenom uppkommen förlust.

§ 89.

Ränta å ersättningsbelopp.

Den till ersättning berättigade äger åtnjuta 6 procent ränta å det belopp, som fastställts såsom ersättning. Denna ränta löper från och med den dag, då anspråk å ersättningen blifvit framställt.

§ 90.

Befrielse från ansvarsskyldighet.

Om gods, som icke alls eller endast under vissa villkor mottages till befordring, anmäles till transport under oriktig eller ofullständig benämning, eller om afsändare underlåter att iakttaga de för befordring af dylikt gods gällande säkerhetsföreskrifter, är järnvägen befriad från all ansvarsskyldighet på grund af fraktaftet.

§ 91.

På fraktaftet grundade anspråks upphörande.

1. När frakt jämte andra å godset hvilande omkostnader blifvit till fullo betalda och godset utlämnats, upphöra alla på fraktaftet grundade anspråk mot järnvägen.

2. Härifrån äro likväl undantagna:

- a) Anspråk å ersättning för skada, som bevisas hafva förorsakats med uppsåt eller af grof vårdslöshet från järnvägens sida;
- b) Ersättningsanspråk på grund af leveransfristens öfverskridande, därest den, som mottagit godset, senast å fjortonde dagen efter mottagandet, den dagen ej inräknad, ingifver skriftlig framställning därom i enlighet med föreskriften i § 94 mom. 3.
- c) Ersättningsanspråk på grund af sådana brister, som i enlighet med § 77 fastställts före godsets utlämnande eller hvilkas fastställande enligt samma paragraf bort äga rum, men genom försumlighet å järnvägens sida underlåtit;
- d) Ersättningsanspråk på grund af sådana utifrån ej synliga brister, som upptäckts sedan godset utlämnats — detta likväl endast under förutsättning:
  1. att anhållan om skadans fastställande enligt § 77 skriftligen gjorts hos järnvägen omedelbart efter skadans upptäckt och senast å sjunde dagen efter godsets utlämnande; samt
  2. att den, som gör anspråk på ersättning, styrker, att skadan uppstått under tiden mellan godsets mottagande till befordring och dess utlämning.

Därest det emellertid varit möjligt att å bestämmelsestationen fastställa

godsets tillstånd och järnvägen erbjudit sig att därstädes företaga sådan undersökning, äger stadgandet under d) icke tillämpning.

e) Ersättningsanspråk på grund af oriktigt pålagda frakttillskott samt på grund af oriktig beräkning af frakt eller andra omkostnader.

3. Mottagaren har rätt att, äfven om han mottagit fraktsedeln och erlagt frakten, vägra att mottaga godset, så länge icke i enlighet med hans anhållan undersökning verkställts rörande den skada å godset, som han påstår förefinnas. Förbehåll vid godsets mottagande, hvilka icke gjorts med järnvägens medgifvande, äro oriktiga.

4. Därest af flera å fraktsedeln upptagna kolli något eller några saknas vid godsets utlämning, äger mottagaren, med angifvande af dessas beskaffenhet, undantaga desamma i sitt kvitto.

Mottagaren är likväl skyldig att till fullo erlægga det å fraktsedeln angifna beloppet. Härigenom inskränkes emellertid icke hans rätt till ersättning.

§ 92.

Preskription af anspråk mot järnvägen.

1. Anspråk på:

- a) ersättning i följd af att gods gått helt och hållet förloradt, minskats eller skadats;
- b) ersättning i följd däraf att leveransfristen öfverskridits;
- c) erläggande eller återbetalning af frakttillskott; samt
- d) efterbetalning af felande frakt och andra afgifter äfvensom på återbetalning af för högt beräknad frakt m. m., såvida grunden för dylika anspråk angifves vara oriktig användning af tariff eller felräkning, preskriberas efter ett år, såvida anspråket ej blifvit godkändt af järnvägen eller fastställts genom förlikning eller dom.

I det fall, som omförmäles i § 91 mom. 2 a), är preskriptionstiden tre år.

2. Preskriptionstiden börjar löpa:

- a) då gods skadats eller minskats från den dag, då utlämningen skedde;
- b) då gods gått helt och hållet förloradt eller leveransfristen öfverskridits, från den dag, då leveransfristen utgick;
- c) ifråga om anspråk på erläggande af frakttillskott från den dag, då fraktaftalet afslöts;
- d) ifråga om anspråk på återbetalning af frakttillskott från den dag, då frakttillskottet erlades;
- e) ifråga om anspråk på efterbetalning af felande eller återbetalning af för högt beräknad frakt m. m. från den dag, då frakten m. m. erlades.

3. Ifråga om afbrott af preskription gälla bestämmelserna i nådiga förordningen om tioårig preskription och om årsstämming den 4 mars 1862.

§ 93.

Förfallna eller preskriberade anspråk kunna icke åter göras gällande.

Anspråk, som jämlikt §§ 91 eller 92 hafva förfallit eller preskriberats, kunna icke genom genstämming eller i form af invändning åter göras gällande.

§ 94.

Föreskrifter angående sättet för framställande af anspråk mot järnvägen.

1. Endast den, som har dispositionsrätt öfver godset, äger att på grund af fraktaftalet föra talan mot järnvägen.

2. Därest afsändaren icke företer fraktsedelsdubblen, äger han icke utan mottagarens medgifvande föra talan mot järnvägen, för så vidt han icke företer bevis att mottagaren vägrat mottaga godset.

3. Anhållan om fraktrestitution skall skriftligen göras hos stationsbefälet å den station, å hvilken frakten erlagts. Anspråk på fraktrestitution, framställt af annan person än den, som erlagt frakten, skall åtföljas af bevis att den till restitution berättigade medgifver, att det för mycket erlagda fraktbeloppet utbetalas till reklamanten. Detta bevis, hvars underskrift skall, om järnvägen det fordrar, vederbörligen bevitnas, behålles af järnvägen.

Framställningar i öfrigt innehållande anspråk på grund af fraktaftalet skola ingifvas å antingen afsändnings- eller bestämmelsestationen.

4. Järnvägsförvaltningen är skyldig att med största möjliga skyndsamhet pröfva hos densamma framställda fordringsanspråk och skriftligen meddela sitt beslut i ärendet.

5. Därest klaganden icke åtnöjes med vederbörande järnvägsförvaltnings beslut, gälla följande bestämmelser.

I frågor rörande återbetalning af fraktafgifter äger den missnöjde att före klockan tolf å trettionde dagen från den dag, då han erhöll del af beslutet, däröfver hos Konungen anföra besvär.

Frågor rörande ersättning för förlust eller minskning af eller skada å gods m. m. eller för öfverskridande af leveransfrist äfvensom rörande återbetalning af tilläggsavgifter, frakttillskott och o. d. skola, därest det af klaganden fordrade sammanlagda ersättningsbeloppet icke öfverstiger 400 kronor, hänskjutas till afgörande af skiljemän. Skiljemännen skola vara tre, af hvilka järnvägsförvaltningen väljer en och klaganden en. Den tredje, som skall vara ordförande i skiljenämnden, äfvensom ersättare för honom, skall för hvarje län, hvarigenom järnvägen framgår, på framställning af järnvägsförvaltningen för ett år i sänder utses af konungens befallningshafvande i vederbörande län, som har att om valet underrätta järnvägsförvaltningen.

Före klockan tolf å trettionde dagen från den dag, då han erhöll del af järnvägsförvaltningens beslut, äger den därmed missnöjda hos samma järnvägsförvaltning skriftligen yrka att frågan skall hänskjutas till skiljedom, och skall han därvid uppgifva namn och adress å den af honom utsedde skiljemannen. Järnvägsförvaltningen är skyldig att härom, äfvensom om sitt val af skiljeman ofördröjligen underrätta skiljenämndsordföranden i det län, inom hvilket motagningsstationen är belägen, och har denne att föranstalta om skiljenämndens skyndsamma sammankallande.

För skiljemannaförfarandet gäller i tillämpliga delar lagen om skiljemän den 28 oktober 1887.

Öfverstiger det af klaganden fordrade sammanlagda ersättningsbeloppet 400 kronor, äger den med järnvägsförvaltningens beslut missnöjde att draga frågan under domstols pröfning, så framt han instämmer sin talan inom trettio dagar från det järnvägsförvaltningens beslut delgafs honom.

Verkställighetsbestämmelser.

Ifråga om behandling af mot statens järnvägar riktade anspråk enligt § 94 mom. 3 gälla följande bestämmelser:

1. Framställningar om återbetalning af fraktafgifter skola ställas till järnvägsstyrelsen.

2. Framställningar om

a) ersättning för förlust eller minskning af eller skada å gods m. m. eller för öfverskridande af leveransfrist, samt

b) återbetalning af frakttillskott skola ställas till trafikdirektören vid det distrikt, till hvilket mottagningsstationen hör.

Öfverstiger det sammanlagda fordringsbeloppet icke 200 kronor, skall ersättningsanspråket pröfvas och afgöras af trafikdirektören. Öfverstiger det

fordrade beloppet 200 kronor, skall trafikdirektören efter verkställd utredning med eget yttrande öfverlämna ärendet till järnvägsstyrelsen för afgörande.

§ 95.

Flera i befordringen deltagande järnvägars ansvarighet.

1. Den järnväg, som till befordring mottagit godset jämte tillhörande fraktsedel, ansvarar, ända till dess godset utlämnas, för transportens verkställande öfver samtliga de banor, som af transporten beröras.

2. Genom öfvertagande af godset jämte den ursprungliga fraktsedeln inträder hvarje efterföljande järnväg i fraktaftalet, sådant detta är bestämdt i fraktsedeln, och ikläder sig för egen del förpliktelse att verkställa transporten i enlighet med fraktsedelns föreskrifter.

Register.

I. Allmänna bestämmelser.

	Sid.
§ 1. Trafikstadgans omfattning	1
„ 2. Tilläggsbestämmelser	1
„ 3. Järnvägs befordringsskyldighet	1
„ 4. Järnvägs ansvar för personalen	1
„ 5. Befordringsavgifter	2
„ 6. Kungörande af ändringar i gällande föreskrifter	2
„ 7. Järnvägspersonalens skyldigheter gent emot allmänheten	2
„ 8. Trafikants skyldigheter	2
„ 9. Meningsskiljaktigheter	3
„ 10. Klagomål	3
„ 11. Tillhandahållande af reglementen m. m. å stationerna	3
„ 12. Betalningsmedel	3

II. Befordring af personer.

§ 13. Ordinarie och extra tåg	3
„ 14. Personer, som icke eller endast under vissa villkor få befordras å järnväg	4
„ 15. Biljetter	4
„ 16. Biljettförsäljning	5
„ 17. Väntsalar	5
„ 18. Dam- och icke-rökareafdelningar	5
„ 19. Instigande i vagnarna. Resandes platser	5
„ 20. Återlämnande eller ombyte af biljett	6
„ 21. Tågs afgangstid m. m.	6
„ 22. Kontrollering af biljetter	6
„ 23. Förhållningsregler under tågets gång	7
„ 24. Uppehåll å station	7
„ 25. Biljetts gillighetstid. Afbrott i resa	7
„ 26. Försening eller inställande af tåg	8
„ 27. Ersättning för skada å person	8

III. Befordring af handresgods, inskrifvet resgods och hundar, som åtfölja resande.

§ 28. A. Handresgods	9
„ B. Inskrifvet resgods	9
„ 29. Rätt till befordring	9
„ 30. Gods, som må befordras såsom resgods	9
„ 31. Inlämning af resgods	10
„ 32. Utlämning af resgods	10
„ 33. Järnvägens ansvarighet för skada å eller förlust af resgods	11
„ 34. Förkommet resgods	11
„ 35. Järnvägens ansvarighet för försening af resgods	11

	Sid.
§ 36. C. Hundar, som åtfölja resande	12
D. Allmänna bestämmelser angående resgods	12
„ 37. Tullbehandling m. m. af resgods	12
„ 38. Kvarglömdt och icke utlöst resgods	13
„ 39. Förvaring af resgods	13

IV. Befordring af lik.

§ 40. Inlämning	13
„ 41. Befordring	13
„ 42. Utlämning	14
„ 43. Undantagsbestämmelser	14

V. Befordring af levande djur.

§ 44. Allmänna bestämmelser angående mottagande och befordring af djur	14
„ 45. Inlastning	15
„ 46. Vårdare	15
„ 47. Behandling under transporten	16
„ 48. Fraktens betalning	16
„ 49. Utlämning	16
„ 50. Leveransfrist	16
„ 51. Järnvägens tillsyn öfver djuren	17
„ 52. Ersättning för extra kostnader	17
„ 53. Öfriga bestämmelser i fråga om levande djur	17

VI. Befordring af gods.

§ 54. Olika slag af gods	17
„ 55. Föremål, som äro uteslutna från eller endast under vissa villkor mottagas till befordring	18
„ 56. Fraktsedels form	18
„ 57. Fraktsedels innehåll	18
„ 58. Afsändarens ansvar för fraktsedelns uppgifter	20
„ 59. Pröfning af sändningens innehåll och vikt. Påföljder af oriktiga uppgifter	20
„ 60. Godsets emballering och märkning	21
„ 61. Inlämning resp. lastning af gods. Vagnbeställning. Aflämnings- resp. lastningsfrister	22
„ 62. Tull- och öfriga administrativa förordningar	24
„ 63. Fraktaftalets afslutande	24
„ 64. Sättet och anordningen för befordringen	24
„ 65. Frakt- och tilläggsavgifter	24
„ 66. Fraktens betalning	25
„ 67. Anspråk till följd af oriktig fraktberäkning	25
„ 68. Efterkräff	25
„ 69. Afsändarens dispositionsrätt	26
„ 70. Transporthinder	27
„ 71. Leveransfrister	27
„ 72. Godsets utlämning å bestämmelsestationen	28
„ 73. Underrättelse om godsets ankomst. Hemsändning af gods	29
„ 74. Afhämtning af gods. Afhämnings- resp. lossningsfrister	29
„ 75. Järnvägens panträtt	30
„ 76. Hinder för godsets utlämning	31
„ 77. Fastställelse af förlust eller minskning af samt skada å gods	32
„ 78. Järnvägens ansvarighet för förlust, minskning eller skada	32

	Sid.
§ 79. Inskränkning i ansvarigheten i fall af särskild risk	32
„ 80. Inskränkning i ansvarigheten vid vikt förlust	33
„ 81. Tid, efter hvilken gods är att anse såsom förloradt	34
„ 82. Förfaringssätt, om gods tillrättakommer	34
„ 83. Ersättningens storlek i händelse af förlust eller minskning af eller skada å gods	34
„ 84. Ersättnings begränsning vid tillämpning af undantagstariffer	34
„ 85. Angifvande af leveransintresse	35
„ 86. Skadeersättningens storlek då leveransintresse angifvits	35
„ 87. Ersättning för leveransfristens öfverskridande	35
„ 88. Ersättning för skada, som förorsakats med uppsåt eller af grof vårdslöshet	36
„ 89. Ränta å ersättningsbelopp	36
„ 90. Befrielse från ansvarsskyldighet	36
„ 91. På fraktaftalet grundade anspråks upphörande	36
„ 92. Preskription af anspråk mot järnvägen	37
„ 93. Förfallna eller preskriberade anspråk kunna icke åter göras gällande	37
„ 94. Föreskrifter angående sättet för framställande af anspråk mot järnvägen	37
„ 95. Flera i befordringen deltagande järnvägars ansvarighet	39